GE.

ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៤ រាជធានីភ្នំពេញ

វេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្តីពី ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និង ប្រសិទ្ធភាព នៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

សហការរៀបចំដោយៈ

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C) និង ក្រសួងមហាផ្ទៃ

ឧបត្ថម្ភដោយៈ

GTZ-ARDP

ក្រសួងមហាផ្ទៃ
Ministry of Interior

ADMINISTRATION REFORM AND DECENTRALIZATION PROJECT

មាតិកា

ទំព័រ

១ - **សុន្ទរកថាស្វាគមន៍**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី រស់ សុភាព ១

២ - **វេទិកាពិគ្រោះយោបល់**

ថ្លែងដោយ ឯកឧត្តម ព្រុំ សុខា ៤

៣ - **វេទិកាពិគ្រោះយោបល់**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី ប៉ុក ណណ្ដា ៨

៤ - **យេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការ**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី អេង នេត្រា ១៤

៥ - **បទពិសោធន៍ និងការតស៊ូបញ្ចូល**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី វង់ ស៊ូ ២២

៦ - **បទពិសោធន៍ និងការតស៊ូបញ្ចូល**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី គង់ ផល្លី ២៤

៧ - **បទពិសោធន៍ និងការតស៊ូបញ្ចូល**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី ហាក់ លី ២៧

៨ - **តួនាទីរបស់អង្គការស្ត្រី និងប្រសិទ្ធិភាព**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី ធីតា ឃីះ ២៩

៩ - **បទពិសោធន៍នៃប្រវត្តិជោគជ័យ**

ថ្លែងដោយ លោកស្រី រស់ សុភាព ៣៥

១០ - **កូតាជាអ្វី?** ៤១

១១ - **សុន្ទរកថាបិទ**

ថ្លែងដោយ កញ្ញា Shelley Flam ៤៣

កម្មវិធី

ថ្ងៃចន្ទ័ ទី១៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៥

ទីកន្លែង : **អង្គការទស្សនៈពិភពលោក**
ផ្ទះលេខ ២០ ផ្លូវលេខ ៧១ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់
ខ័ណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ

ពេលព្រឹក:

០៧:៣០-០៨:០០ ការមកដល់របស់អ្នកចូលរួម
ការចុះឈ្មោះ

០៨:០០-៨:៤០ **វគ្គ ១**

០៨:០០-៨:៤០ **ការបើកវគ្គ**
អ្នកសម្របសម្រួល : **លោក ឆាយ គឹមស៊័រ**
ប្រធានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងកម្មសិក្សា
អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

តំណាងអង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)
លោកស្រី រស់ សុភាព
នាយិកាប្រតិបត្តិ

តំណាង GTZ
លោក លូក ជី ម៉េសស្ន៊ើរ
ប្រធានក្រុមនៃការកែទំរង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ

តំណាងក្រសួងមហាផ្ទៃ និង គណៈអធិបតីនៃ " វេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា "

305-43
FOR
sh: Gender

ឯកឧត្តម ព្រុំ សុខា
រដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងមហាផ្ទៃ

៨:៤០-៩:៣៥ **វគ្គ២**

៨:៤០-៩:៣៥ **ការបង្ហាញផ្នែកទី ១**
អ្នកសម្របសម្រួល : **លោកស្រី កែវ គៀង**
អនុប្រធាន
អង្គការ Pact កម្ពុជា

៨:៤០-៩:០០ ប្រធានបទ : *សារៈសំខាន់នៃការចូលរួមផ្នែកនយោបាយរបស់ស្ត្រីក្នុងប្រទេសកម្ពុជា*
ដោយ: **លោកស្រី ប៉ុក ណាណា**
នាយិកាប្រតិបត្តិ
អង្គការចំរើនស្ត្រី (WFP)

៩:០០-៩:២០ ប្រធានបទ : *ណែនាំអំពី យេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការ*
ដោយ: កញ្ញា **អេង នេត្រា**
អ្នកស្រាវជ្រាវ
អង្គការ CDRI

៩:២០-៩:៣៥ សំណួរ និងចំលើយ

៩:៣៥-៩:៥០ សំរាក

៩:៥០-១១:៤៥ **ការបង្ហាញផ្នែកទី ២**

៩:៥០-១០:២០ បង្ហាញដោយ: **លោកស្រី វ៉ង់ ស៊ូ** ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានជ័យ ស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង
ប្រធានបទ : *បទពិសោធន៍ និងការតស៊ូះបញ្ចាំងរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដែលជាស្ត្រី នៅខេត្តបាត់ដំបង*

១០:២០-១០:៥០ បង្ហាញដោយ: **លោកស្រី គង់ ចន្នី** ក្រុមប្រឹក្សាឃុំក្របៅ ស្រុកស្ទឹងសែន ខេត្តកំពង់ធំ

ប្រធានបទ : *បទពិសោធន៍ និងការឆ្លុះបញ្ចាំងរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដែលជាស្ត្រីនៅខេត្តកំពង់ធំ*

១០:៥០-១១:២០ បង្ហាញដោយ: **លោកស្រី ចាក់ លី** ក្រុមប្រឹក្សាឃុំរំចេក ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប
ប្រធានបទ : *បទពិសោធន៍ និងការឆ្លុះបញ្ចាំងរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដែលជាស្ត្រីនៅខេត្តសៀមរាប*

១១:២០-១១:៤៥ សំណួរ និងចំលើយ

ពេលរសៀល/ល្ងាច:

២:០០-៣:០៥ **ការបង្ហាញផ្នែកទី ៣**
អ្នកសម្របសម្រួល : **លោកស្រី កែវ គៀង**
អនុប្រធាន
អង្គការ Pact កម្ពុជា

២:០០-២:២០ បង្ហាញដោយ: **លោកស្រី ទីតា យ៉ិះ**
នាយិកាប្រតិបត្តិ
អង្គការសីលការ
ប្រធានបទ: *តួនាទីអង្គការស្ត្រី និងស្ត្រីចូលរួមក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាព*

២:២០-២:៥០ បង្ហាញដោយ: **លោកស្រី រស់ សុភាព**
នាយិកាប្រតិបត្តិ
អង្គការ យេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)
ប្រធានបទ: *ការរៀនពីបទពិសោធន៍នៃប្រទេសឥណ្ឌា*

២:៥០-៣:០៥ សំណួរ និងចំលើយ

៣:០៥-៥:០០ **វគ្គ ៣**

៣:០៥-៥:០០ **ការពិភាក្សាក្រុម**

៣:០៥-៣:១៥ **ការរៀបចំក្រុមពិភាក្សា** (ក្នុងក្រុមនីមួយៗមានអ្នកចូលរួម ១៦នាក់ និងអ្នកសម្របសម្រួល ១ នាក់)

ប្រធានបទ:

១.ការគាំទ្រដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ដែលជាស្ត្រី-តួនាទីរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

២.ការរៀបចំសំរាប់ការបោះឆ្នោតឃុំ/សង្កាត់ឆ្នាំ ២០០៧-តួនាទីរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

៣.ការរៀនពីបទពិសោធន៍នៃប្រទេសឥណ្ឌា

៣:១៥-៤:០០ **ការពិភាក្សាជាក្រុម (ក្រុម១) អ្នកស្រី ចូរ៉ា ញ៉ឹបចឹង**
ប្រធានផ្នែកតស៊ូមតិ និងបណ្តាញ
ប្រធានបទ: *ការគាំទ្រដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ដែលជាស្ត្រី-តួនាទីរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល*

៣:១៥-៤:០០ **ការពិភាក្សាជាក្រុម (ក្រុម២) លោក អ៊ុច លាង**
ជំនួយការកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងកម្មសិក្សា
ប្រធានបទ: *ការគាំទ្រដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ដែលជាស្ត្រី-តួនាទីរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល*

៣:១៥-៤:០០ **ការពិភាក្សាជាក្រុម (ក្រុម ៣) លោក ចី សម្បត្តិ**
អ្នកបណ្តុះបណ្តាលយេនឌ័រ
ប្រធានបទ: *ការរៀបរាប់ការបោះឆ្នោះឃុំ/សង្កាត់ឆ្នាំ ២០០៧-តួនាទីរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល*

៣:១៥-៤:០០ **ការពិភាក្សាជាក្រុម (ក្រុម ៤) លោក ឡាំ សុជាតិ**
មន្ត្រីកម្មវិធីតស៊ូមតិ និងបណ្តាញ

ប្រធានបទ: *ការរៀបរាប់ការបោះឆ្នោតឃុំ/សង្កាត់ឆ្នាំ ២០០៧*

តួនាទីរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល

ប្រធានបទ: *ការរៀនពីបទពិសោធន៍ នៃប្រទេសឥណ្ឌា*

៤:០០-៤:៥០ ការបង្ហាញរបស់ក្រុមពិភាក្សា និងសំនួរ ចំលើយ

៤:៥០-៥:០០ **ការបិទវគ្គ**

ដោយ: Shelley Flam

ទីប្រឹក្សាការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពសង្គមស៊ីវិល

GTZ-ARDP

វេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១
ស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និង ប្រសិទ្ធិភាព
នៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

អ្នកសម្របសម្រួលៈ

លោក គាយ តឹមស៊័រ

ប្រធានបទកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងកម្មសិក្សា

អង្គការយេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

លោកស្រី កែវ គៀង

អនុប្រធាន អង្គការ Pact កម្ពុជា

អ្នករៀបចំឯកសារៈ

លោក ឆុន ចន្ថែល

ជំនួយការកម្មវិធីតស៊ូមតិ និង បណ្តាញ

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

លោក ទៃ ចំរើន

ជំនួយការកម្មវិធីអប់រំ និងពត៌មាន

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

លោក ចង់ សុជាតិ

ជំនួយការកម្មវិធីអប់រំ និងពត៌មាន

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

លោក អនុបណ្ឌិត សូលី វណ្ណា ប៊ុក

ទីប្រឹក្សា GTZ ក្នុងគំរោងសហប្រតិបត្តិការកម្ពុជា អាល្លឺម៉ង់ ជួយក្នុងកម្មវិធីវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

អ្នកបកប្រែៈ

លោក ទូច ចារ័រិទ្ធិ

អ្នកបកប្រែ និងជំនួយការកម្មវិធី GTZ

អ្នកគ្រប់គ្រងទូទៅ:

លោកស្រី ម៉ូរ៉ា ហ្វីបប៊ីង

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

ប្រធានកម្មវិធីតស៊ូមតិ

កញ្ញា សាត ធីតា

ជំនួយការកម្មវិធីតស៊ូមតិ និងបណ្ដាញ

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

លោក ឡាំ សុជាតិ

មន្ត្រីកម្មវិធីតស៊ូមតិ និងបណ្ដាញ

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

អ្នកសម្របសម្រួលការពិភាក្សាក្រុម:

លោកស្រី ម៉ូរ៉ា ហ្វីបប៊ីង

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

ប្រធានកម្មវិធីតស៊ូមតិ

លោក អ៊ុន ណាង

ជំនួយការកម្មវិធីបណ្ដុះបណ្ដាល និងកម្មសិក្សា

អង្គការ យេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

លោក ឡាំ សុជាតិ

មន្ត្រីកម្មវិធីតស៊ូមតិ និងបណ្ដាញ

អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បី កម្ពុជា (GAD/C)

លោក ទូច ថាវរិទ្ធិ

អ្នកបកប្រែ និងជំនួយការកម្មវិធីGTZ

បញ្ជីរឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ

វេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៅថ្នាក់ ឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៥

តំណាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និង អង្គការអន្តរជាតិ

១-	ខនណី បយអ៊ិល	អនុប្រធាន VBNK
២-	លោក អ៊ុស្មាអ៊ែល អ៊ុត្រាស្មុនតេ	ប្រធាន គំរោងគាំទ្រក្រុមប្រឹក្សាឃុំ
៣-	លោក ឃីត ម៉ាក់លាដ	តំណាង អង្គការ PACT ប្រចាំប្រទេស
៤-	លោកស្រី លីអូនី វ៉ិនរ៉យធ៍	អ្នកសំរបសំរួលកម្មវិធី អង្គការ Oxfam GB
៥-	លោក ម៉ាក មូណូស	ប្រធានកម្មវិធីជាតិ CLI. Concern
៦-	លោកស្រី ចាក់ឃ្យូលីន ផម៉េរ៉យ	តំណាងមូលនិធិអាស៊ី
៧-	លោកស្រី កូណូ សាតូកូ	ទីប្រឹក្សា ការបង្កើតគំរោង អង្គការ JICA
៨-	លោក ស៊ីយ៉ាម បឺថែល	ទីប្រឹក្សាគោលនយោបាយ UNDP ក្នុងគំរោងគាំទ្រវិមជ្ឈការ
៩-	លោកស្រី អាន់ជីលីកា ហ្វិដជីមែន	ប្រធានក្រុម GTZ-RDP
១០-	លោកស្រី ស៊ូហ្សាន ម៉ុយឡឺ	ប្រធានក្រុមលើកកំពស់សិទ្ធិស្ត្រី GTZ
១១-	ស៊ែល្លី ហ្លាម	ទីប្រឹក្សាការកសាងសមត្ថភាព សង្គមស៊ីវិល GTZ
១២-	ណាស្តារ៉ាន់ មូសាវី	តំណាងអង្គការ Ockenden International ប្រចាំប្រទេស
១៣-	អ៊ីឡេន ម៉ាក់ខេ	ទីប្រឹក្សាការគ្រប់គ្រងគំរោង និង គោលនយោបាយជាន់ខ្ពស់ UNDP
១៤-	លុក ដឺ ម៉ឺស្ត	ប្រធានក្រុម GTZ
១៥-	លោកស្រី ណៃ ឌីណា	នាយកវិទ្យាស្ថានខ្មែរដើម្បីលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ
១៦-	កញ្ញា អេង នេត្រា	អ្នកស្រាវជ្រាវនៃវិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

១៧- លោក យក់ ប៊ុនណា	ប្រធានគំរោងពុទ្ធសាសនិកដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍
១៨- លោក ម៉ម សម្បត្តិ	អ្នកតំណាងមូលដ្ឋានរបស់អង្គការស៊ីដសេ
១៩- លោក ឈ ចាន់សុផល	ទីប្រឹក្សាប្រធាន
២០- លោក យី កុសលវឌ្ឍនៈ	សិទ្ធិកុមារ UNICEF
២១- អ៊ុម ស៊ីវ៉ាន់	មូលនិធិ Konrad Adenauer Foundation
២២- លោកស្រី កែវ គៀង	អនុប្រធានតំណាង PACT ប្រចាំប្រទេស
២៣- លីន លូស៊ីត	ទីប្រឹក្សាអង្គការ UNICEF
២៤- ម៉ារីអូឡែន កូរ៉ែន-រីឡឹមស្ទ្រីក	ទីប្រឹក្សាអង្គការ UNFPA
២៥- សារ៉ា អានឌឺសុន	ទីប្រឹក្សាយេនឌ័រអង្គការ Forum Syd

តំណាងអង្គការក្នុងស្រុកមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

២៦- លោក លឹម ផៃ	នាយកគណៈកម្មកាធិការ សំរបសំរួល អភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង (USG)
២៧- លោកស្រី លឹម មុន្នី	ប្រធានផ្នែកដឹកនាំស្ត្រី អាដហុក
២៨- លោកស្រី ស្រី ចាន់ផល្លាក៉ា	នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការ HRCOP
២៩- លោកស្រី វេជ្ជបណ្ឌិត ពុង ឈីវកេក	ប្រធានអង្គការ លីកាដូ
៣០- លោក ញឹក សារិន	នាយកអង្គការ ស្តារកម្ពុជា
៣១- លោក គល់ បញ្ញា	នាយកប្រតិបត្តិ អង្គការ COMFREL
៣២- លោក បាង់ ពុទ្ធា	នាយកប្រតិបត្តិគណៈកម្មាធិការ អព្យាក្រឹត និងយុត្តិធម៌ដើម្បីការ បោះឆ្នោតដោយសេរី និង ត្រឹមត្រូវ នៅកម្ពុជា (NECFIC)
៣៣-លោក យង់ គីមអេង	ប្រធានសមាគមយុវជនខ្មែរ
៣៤- លោកស្រី ហោ ផល្លី	នាយិកាគំរោងប្រឆាំង នឹង អំពើហិង្សា ក្នុងគ្រួសារ
៣៥- លោកស្រី ឯក សុផាន់ណា	អ្នកសំរបសំរួលយេនឌ័រ វេទិការ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្តីពីកម្ពុជា
៣៦- លោកស្រី ឈឿង ស៊ុនឡាយ	មន្ត្រីកម្មវិធីសមាគមអភិវឌ្ឍន៍ស្ត្រីកម្ពុជា

៣៧- លោកស្រី អ៊ុង ចាន់ថុល — នាយិកាប្រតិបត្តិមជ្ឈមណ្ឌលស្ត្រីមានវិបត្តិកម្ពុជា

៣៨- លោកស្រី ស៊ុំ សាទុម — នាយិកាប្រតិបត្តិអង្គការសហប្រតិបត្តិការដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា

៣៩- លោកស្រី ប៊ូ ចន្ទូ — នាយិកាប្រតិបត្តិ PADEK

៤០- លោកស្រី សូភាជ សេរីធីតា — នាយិកាប្រតិបត្តិ សមាគមនារីអភិវឌ្ឍន៍

៤១- លោកស្រី ជា វណ្ណាត — នាយិកាប្រតិបត្តិមជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សង្គម

៤២- លោកស្រី ជា មួយគ្រី — មន្ត្រីកម្មវិធីអង្គការកាតូលិកសង្គ្រោះនិងអភិវឌ្ឍន៍ក្រៅប្រទេស

៤៣- លោកជំទាវ ប៉ុក ណាណ្ដា — នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការចំរើនស្ត្រី

៤៤- លោកស្រី ធីតា ឃីះ — នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការសីលការ

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅតាមបណ្ដាខេត្តនានា

៤៥- លោកស្រី អោក ឡុងឌី — នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការគាំពារការអភិវឌ្ឍន៍ និងការបណ្ដុះបណ្ដាល

៤៦- លោកស្រី ចៅ គីម អេង — នាយិកាប្រតិបត្តិ សមាគមស្ត្រីដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍

៤៧- លោកស្រី អ៊ឹង យក់ឃន — នាយិកា អង្គការ AMARA

៤៨- លោកស្រី ឃឹម លាងអ៊ុ — នាយិកា អង្គការបង្កើនសមត្ថភាពសហគមន៍ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍

៤៩- លោកស្រី អ៊ុក គីមណារី — នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការ ស្ត្រីសន្តិភាពដើម្បីបរិស្ថាន

៥០- លោកស្រី នាង ប៉េងហ៊ា — អ្នកសំរបសំរួលអង្គការដៃគូអភិវឌ្ឍន៍

កម្មវិធីពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចស្ត្រីតាមរយៈចំណេះដឹងច្បាប់

៥១- លោកស្រី អុក សុគន្ធា — ជនបង្គោល WELA ខេត្តព្រៃវែង

៥២- លោកស្រី សន គីមហួន — ជនបង្គោល WELA ខេត្តពោធិសាត់

៥៣- លោកស្រី ទូច សាវឿត ជនបង្គោល WELA ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង

៥៤- លោកស្រី គ្រួស សារ៉ែម ជនបង្គោល WELA ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង

រដ្ឋាភិបាល

ក្រសួងកិច្ចការនារី

៥៥- លោកស្រី ញ៉ាន សុចិត្រា អនុប្រធាននាយកដ្ឋានផែនការ ក្រសួងកិច្ចការនារី

៥៦- លោកស្រី យិន សារ៉ាត់ ជនបង្គោលយេនឌ័រ នៃក្រសួងកិច្ចការនារី

ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ

៥៧- លោកស្រី ឡាច សាម៉ន អនុប្រធាននាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល និងបុគ្គលិក ប្រធានគណៈកម្មកាធិការនារី និងប្រធាន យេនឌ័រ

៥៨- លោក លាបសំណាង អនុប្រធាននាយកដ្ឋានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវ និង អនុប្រធានក្រុម ការងារយេនឌ័រ

ក្រសួងមហាផ្ទៃ (នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន)

៥៩- ឯកឧត្តម ព្រុំ សុខា រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងមហាផ្ទៃ

៦០- លោក លេង វី ប្រធាននាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ក្រសួងមហាផ្ទៃ

៦១- លោកស្រី ទិត្យ ប៉ូលី មន្ត្រីការិយាល័យរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ក្រសួងមហាផ្ទៃ

៦២- លោក ចាន់ គឿយ អនុប្រធានការិយាល័យបណ្តុះបណ្តាល កសាងសមត្ថភាពនៃនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល

	មូលដ្ឋានក្រសួងមហាផ្ទៃ
៦៣- លោក ខោល យុទ្ធលី	អនុប្រធាននាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ក្រសួងមហាផ្ទៃ
៦៤- លោក សេង សីហា	អនុប្រធានការិយាល័យ ស្ថិតិ និងពត៌មាននៃនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានក្រសួងមហាផ្ទៃ
៦៥- ឯកឧត្តម សក់ សេដ្ឋា	អគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាល ក្រសួងមហាផ្ទៃ
៦៦- លោក អ៊ឹង សោភ័ណ	មន្ត្រីការិយាល័យហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងមហាផ្ទៃ
៦៧- លោក ទិត សាវ៉ុឡី	មន្ត្រីការិយាល័យស្រាវជ្រាវបច្ចេកទេស នៃនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ក្រសួងមហាផ្ទៃ

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ជាស្ត្រី

២៤ ខេត្តក្រុង

បញ្ជីរាយនាមតំណាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ជាស្ត្រី ចូលរួមក្នុងវេទិកាប្រឹក្សាយោបល់លើកទី ១ ស្តីពីស្ត្រីចូលរួមក្នុងវិស័យនយោបាយ និង ប្រសិទ្ធភាពនៅឃុំ_សង្កាត់ នៅកម្ពុជា

ល.រ	នាម-គោត្តនាម	មុខងារ	ឃុំ/សង្កាត់	ស្រុក/ខណ្ឌ	ខេត្ត/ក្រុង	គណបក្ស	ផ្សេងៗ
១	កញ្ញា ពៅ មួយ	សមាជិក	ព្រៃធំ	កែប	កែប	ប្រជាជន	
២	លោកស្រី ខាវ ចាន់ទ្រី	សមាជិក	ប្រាសាទ	ស្ទឹងត្រែង	ស្ទឹងត្រែង	ប្រជាជន	
៣	លោកស្រី សោម ពៅ	សមាជិក	ត្រាំកក់	ត្រាំកក់	តាកែវ	ប្រជាជន	
៤	លោកស្រី ជឹម ចាន់	សមាជិក	មនោរម្យ	សែនមនោរម្យ	មណ្ឌលគិរី	ប្រជាជន	
៥	លោកស្រី គឹម ស៊ុនណារី	មេឃុំ	អណ្តូងពោធិ	រមាសហែក	ស្វាយរៀង	ប្រជាជន	
៦	កញ្ញា ខៀវ សុភឿន	មេឃុំ	ប្រស្នឹប	រលាប្អៀរ	កំពង់ឆ្នាំង	ប្រជាជន	
៧	លោកស្រី យាង ស៊ីផាន	សមាជិក	សំបូរមាស	កំពង់ចាម	កំពង់ចាម	ប្រជាជន	
៨	លោកស្រី ម៉ុង សំអាត	សមាជិក	ប៉ាលហាល	ត្បែងមានជ័យ	ព្រះវិហារ	ប្រជាជន	
៩	លោកស្រី ក្វាង សុផាណារី	ជំទប់ទី១	តាតៃក្រោម	កោះកុង	កោះកុង	ប្រជាជន	
១០	លោកស្រី វង្ស ស៊ូ	មេឃុំ	មានជ័យ	សំឡូត	បាត់ដំបង	ប្រជាជន	
១១	លោកស្រី ម៉េង ស៊ីនួន	សមាជិក	ម្រោម	អង្គរជ័យ	កំពត	ប្រជាជន	
១២	លោកស្រី ហួន សារុន	ចៅសង្កាត់	សង្កាត់លេខ៤	មិត្តភាព	ព្រះសីហនុ	ប្រជាជន	
១៣	លោកស្រី វ៉ែន សុខុម	មេឃុំ	សន្ទ្រែ	ភ្នំក្រវាញ	ពោធិសាត់	ប្រជាជន	
១៤	លោកស្រី ម៉ៅ រឿន	សមាជិក	ជើងទឹក	កំពង់លាវ	ព្រៃវែង	ប្រជាជន	
១៥	លោកស្រី អ៊ុំសុខា	សមាជិក	អូរឬស្សី	ក្រចេះ	ក្រចេះ	ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច	
១៦	លោកស្រី ខឹម ផល្លា	ជំទប់ទី១	ស្វាយដង្គំ	សៀមរាម	សៀមរាប	ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច	
១៧	លោកស្រី នឹម សុខា	សមាជិក	អូរតាវ៉ៅ	ប៉ៃលិន	ប៉ៃលិន	ប្រជាជន	
១៨	លោកស្រី កុលសុខនី	សមាជិក	ត្រាចទង	ឧត្តុង្គ	កំពង់ស្ពឺ	ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច	
១៩	លោកស្រី ហ៊ុល គីមថុន	សមាជិក	ទឹកជោរ	ព្រះនេត្រព្រះ	បន្ទាយមានជ័យ	ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច	
២០	លោកស្រី				ឧត្តរមានជ័យ	ហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច	
២១	លោកស្រី មឿង ចាន់ឌី	សមាជិក	ឡាបានសៀក	បានលុង	រតនគិរី	សម រង្ស៊ី	
២២	លោកស្រីមួង ផាច័ន្ទមុនី	សមាជិក	តាខ្មៅ	តាខ្មៅ	កណ្តាល	សម រង្ស៊ី	
២៣	លោកស្រី សេងវណ្ណារី	ចៅសង្កាត់	អូឡាំពិច	ចំការមន	រាជធានីភ្នំពេញ	ប្រជាជន	
២៤	លោកស្រី គង់ ផល្លី	សមាជិក	កំពង់ក្របៅ	ស្ទឹងសែន	កំពង់ធំ	សម រង្ស៊ី	

សុន្ទរកថាស្វាគមន៍ ... វេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្តីពី ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និង ប្រសិទ្ធិភាព នៅថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ថ្លែងដោយ : លោកស្រី រស់ សុភាព
នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការ យេនឌ័រ និង អភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បី កម្ពុជា

ខ្ញុំសូមស្វាគមន៍ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី និងភ្ញៀវកិត្តិយសទាំងអស់ដែលមានវត្តមានក្នុងវេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី១ ស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៅឃុំ-សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា នៅថ្ងៃនេះ។ ជាបឋមនាងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ :

- ឯកឧត្តម ព្រុំ សុខា រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងមហាផ្ទៃ
- លោក Luc de Meester ប្រធានក្រុមនៃគំរោងវិមជ្ឈការ និងកំណែទំរង់រដ្ឋបាលរបស់អង្គការ GTZ ចំពោះការគាំទ្រ និងកិច្ចសហការក្នុងការរៀបចំវេទិកានេះ។

នាងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅផងដែរ ចំពោះភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិទាំងអស់ ពិសេសគឺសមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទាំង ២៤រូប ដែលអញ្ជើញមក ពី ២៤ខេត្ត-ក្រុង ក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលត្រៀមនឹងចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនជាមួយយើងខ្ញុំក្នុងថ្ងៃនេះ។

អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C) គឺជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកមួយដែលមានបេសកកម្ម ដើម្បីលើកស្ទួយសមធម៌យេនឌ័រក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងនយោបាយ នៅប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានការខិតខំជាប្រចាំដើម្បីធ្វើការតស៊ូមតិអោយមានការកែទំរង់គោលនយោបាយ និងច្បាប់ដែលទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិស្ត្រី។ អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C) បានអនុវត្តនូវបេសកកម្មនេះដោយសហការដៃគូជាមួយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនានា អង្គការអន្តរជាតិជាច្រើនទៀត និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាផងដែរ។

ក្នុងនាមជាសមាជិកមួយ នៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលបាន និងកំពុងធ្វើការដើម្បីលើកស្ទួយស្ថានភាពស្ត្រី អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C) ធ្វើការតស៊ូមតិដើម្បីបង្កើនការចូលរួមរបស់ស្ត្រីទាំងក្នុងវិស័យនយោបាយ និងសង្គម។ អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍

ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C) បានសហការជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីលើកឡើងពីបញ្ហា យេនឌ័រ និងអប់រំស្ត្រី និងបុរសនៅគ្រប់កំរិតទាំងអស់ក្នុងសង្គមអោយយល់ពីសារៈសំខាន់ នៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងឆាកនយោបាយ។

ជាមូលដ្ឋាននៃការលើកកំពស់ស្ថានភាពស្ត្រីក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺត្រូវតែមានការទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់នៃតំណាងស្ត្រីក្នុងវិស័យសាធារណៈ។ ក្នុងទសវត្សចុងក្រោយនេះ តួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងការសំរេចចិត្តនឹងឆាកនយោបាយក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺមានការប្រែប្រួលគួរឱ្យកត់សំគាល់ ហើយសព្វថ្ងៃនេះស្ត្រីដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងជីវិតសាធារណៈ។ ជាប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជាមិនដែលឃើញមានកំរិតនៃការចូលរួមក្នុងឆាកនយោបាយរបស់ស្ត្រីដូចដែលមានសព្វថ្ងៃនេះទេ។ ថ្មីៗនេះក្នុងចំណោមអ្នកតំណាងក្នុងរដ្ឋសភាជាតិ ១២៣នាក់ មាន ១៩នាក់ ជាស្ត្រីគឺស្មើនឹង ១២%។ មានស្ត្រីចំនួន ៩៣៨នាក់ ជាសមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ក្នុងចំណោមសមាជិកសមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទាំងអស់ចំនួន ១១ ២៦១ នាក់ ដែលគិតជាភាគរយគឺ ៨%។ លើសពីនេះទៀតមាន ៩% នៃមន្ត្រីស៊ីវិលជាន់ខ្ពស់ក្នុងចំណោមក្រសួង ១០ គឺជាស្ត្រី ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រៅពីចំនុចវិជ្ជមានដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ ការគាំទ្រស្ត្រីក្នុងតួនាទីសំរេចចិត្តក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គឺកំពុងស្ថិតនូវការប្រឈមមុខនៅឡើយ។ រីឯអ្នកតំណាងស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយគឺមានចំនួនតិច ហើយស្ថិតក្នុងតំណែងនយោបាយដែលតែងតាំងនៅក្នុងថ្នាក់ជាតិ។ ដូចដែលឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រីបានជ្រាបហើយថា រាជរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសកម្ពុជា គឺកំពុងធ្វើការដើម្បីសំរេចនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សន៍កម្ពុជា។ ថ្មីបើការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីអោយសំរេចនូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សន៍ទី៣ ដែលលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ និងពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចស្ត្រីក៏ដោយ ក៏កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនេះនៅតែកំពុងប្រឈមមុខនៅឡើយ។ នាងខ្ញុំសូមយកឱកាសនេះ ដើម្បីជំរាបជូនឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ពីគោលបំណងនៃវេទិកានេះដូចតទៅ :

- បណ្តុះនូវគោលជំហជារួមអោយដឹងអំពីសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមដ៏មានប្រសិទ្ធិភាពក្នុងឆាកនយោបាយរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់។
- ចែករំលែកបទពិសោធន៍ដែលបានជួបប្រទះកន្លងមកនៃវត្តមានរបស់ស្ត្រីក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់កាលពី ២ ឆ្នាំមុន។
- ស្វែងរក និងទទួលបាននូវយោបល់កែលំអរអំពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ដែលជាស្ត្រី
- ចាប់ផ្តើមកិច្ចពិភាក្សាស្តីអំពីប្រព័ន្ធនៃការវាស់វែងផ្សេងៗដូចជាកូតា និងវិធានការស្របច្បាប់ (Affirmative Action) នៅក្នុងបរិបទកម្ពុជា។

ឧទាហរណ៍ : ប្រពន្ធ័កូតា និងវិធានការស្របច្បាប់ក្នុងបរិបទកម្ពុជា

- ទិសដៅឆ្ពោះទៅមុខ និងអនុសាសន៍

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា វេទិកានេះនឹងសំរបសំរួលការពិភាក្សាដោយជំហរដែលនឹងផ្តល់ជាកម្មវិធីជាមូលដ្ឋានមួយ (platform) ធ្វើអោយអ្នកពាក់ពន្ធ័មានការយល់ដឹងពីបញ្ហាប្រឈមមុខដែលស្ត្រីកំពុងជួបប្រទះនៅក្នុងឃុំ-សង្កាត់ ។

តាមរយៈការយល់ដឹងនេះ យើងទាំងអស់គ្នានឹងធ្វើការសហការគ្នា ដើម្បីគាំទ្រដំណើរការនៃការប្រែប្រួលជាវិជ្ជមានរបស់ស្ត្រីក្នុងឆាកនយោបាយ នាងខ្ញុំទន្ទឹងរង់ចាំស្តាប់នូវការចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់អស់លោក លោកស្រី ។

សូមអរគុណ!

ថ្លែងដោយ ឯកឧត្តម ព្រុំ សុខា រដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងមហាផ្ទៃ

សូមគោរព!

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ភ្ញៀវកិត្តិយស លោកស្រីអស់លោក ខ្ញុំមានកិត្តិយសក្រៃលែងដោយបានទទួលការអញ្ជើញឱ្យចូលរួមជាអធិបតីនៅក្នុងពិធីបើកវេទិកាលើកទីមួយ ស្តីពីការចូលរួមផ្នែកនយោបាយរបស់ស្ត្រី និងប្រសិទ្ធិភាពនៃការចូលរួមនេះនៅថ្នាក់ ឃុំ -សង្កាត់ នៅកម្ពុជា។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះសមាជិកក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់ ដែលបានអញ្ជើញមកពីខេត្តក្រុងទាំងអស់ដែលបានធ្វើដំណើរយ៉ាងឆ្ងាយដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងវេទិកានេះ។ ការចូលរួមរបស់លោកស្រីជាសមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់គឺជាកិត្តិយសសំរាប់យើងទាំងអស់គ្នា ហើយខ្ញុំជឿជាក់ថា ការយល់ដឹង និងអនុសាសន៍របស់លោកស្រីទាំងអស់នឹងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការអនុវត្តន៍ ការកែទំរង់វិមជ្ឈការនៅកម្ពុជាឱ្យទទួលបានជោគជ័យ។

ខ្ញុំសូមឆ្លៀតឱកាសនេះ ថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះអង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C) ដែលបានចូលរួមរៀបចំវេទិកានេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ស្មោះស្ម័គ្រផងដែរចំពោះគំរោងកំណែទំរង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសអាល្លឺម៉ង់ (GTZ) ដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រយ៉ាងទូលំទូលាយ និងយ៉ាងសកម្មរបស់ខ្លួនដល់ដំណើរការវិមជ្ឈការនៅកម្ពុជា។

ការអនុវត្តន៍កំណែទំរង់វិមជ្ឈការ គឺជាជំហានយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងដំណើរនៃការកែទំរង់អភិបាលកិច្ចជារួមនៅកម្ពុជា។

ទិសដៅនៃការកែទំរង់វិមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលគឺ:

- ដើម្បីពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យពហុបក្សនៅមូលដ្ឋាន
- ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម
- ដើម្បីការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

គ្មានអ្វីដែលគួរសង្ស័យទេថា ការនាំយកការគ្រប់គ្រងបែបប្រជាធិបតេយ្យទៅដាក់ឱ្យនៅជិតប្រជាពលរដ្ឋនឹងជំរុញឱ្យមានអភិបាលកិច្ចដែល

មានការចូលរួមពេញលេញ និងមានការឆ្លើយតប ហើយក៏ជាការយកចិត្តទុកដាក់ជាក់ស្តែងដល់សំលេង និងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់នៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេចចិត្តការផ្តល់ធនធាន និងការផ្តល់សេវា។

នៅក្នុងទិសដៅទាំងនេះ មានការរំពឹងទុកថាប្រាកដជានឹងមានភាពជាតំណាង និងការចូលរួមដោយស្មើភាពគ្នារវាងស្ត្រី និងបុរស ហើយទាំងអស់គ្នានឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ដូចគ្នាពីសេចក្តីសំរេចចិត្ត សេវា និងធនធានតាមបែបវិមជ្ឈការ។

ក្នុងន័យនេះ ខ្ញុំសូមចូលរួមមតិយោបល់ខ្លះអំពីតួនាទីដែលអាចមាន និងផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ដែលយើងបាន និងបោះឆ្នោតជ្រើសរើសឡើង។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទាំងអស់មានការទទួលខុសត្រូវយ៉ាងទូលំទូលាយក្នុងការជំរុញអភិបាលកិច្ចល្អនៅក្នុងសហគមន៍ និងការលើកកំពស់ការជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងឃុំ-សង្កាត់។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទាំងអស់មានកាតព្វកិច្ចៈ

- ជំរុញឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទាំងគ្រប់រូបនៅក្នុងសហគមន៍ចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការអភិបាលកិច្ច
- លើកកំពស់វប្បធម៌ដែលមានការចូលរួម និងប្រជាធិបតេយ្យដែលមានកិច្ចសហការរវាងគ្នា នឹងគ្នា
- វាយតំលៃសេចក្តីត្រូវការជាសាធារណៈក្នុងសហគមន៍របស់ខ្លួន ហើយជានិច្ចជាកាលត្រូវដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងការវាយតំលៃនេះនូវសេចក្តីត្រូវការពិសេសរបស់ជនក្រីក្រ ក្រុមដែលមិនបានទទួលផលប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត និងស្ត្រី
- ឆ្លើយតបចំពោះសេចក្តីត្រូវការជាសាធារណៈដោយធានា ឬ សំរបសំរួលឱ្យមានការផ្តល់សេវានិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសមស្របដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ឬ ដោយសហការជាមួយស្ថាប័នរបស់រដ្ឋាភិបាល ឬ ទីភ្នាក់ងារមិនមែនរដ្ឋាភិបាល
- មានគណនេយ្យភាពជាប្រចាំចំពោះសហគមន៍ក្នុងការអនុវត្តន៍ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន

សកម្មភាពទាំងអស់នេះ ត្រូវតែអនុវត្តដោយមានការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងមានតម្លាភាពមានការរួមចំណែកពីប្រជាពលរដ្ឋពីសង្គមស៊ីវិល ពីក្រុមដែលមានផលប្រយោជន៍ ពិសេស (special interest groups) សហគមន៍នៅតាមភូមិ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងទីភ្នាក់ងារផ្សេងទៀតនៅក្នុងឃុំ-សង្កាត់។

ដំណើរការនេះ ផ្តល់កាលានុវត្តភាព (opportunty) ដ៏មានតំលៃឱ្យស្ត្រីរួចចាកផុតពីស្ថានភាពដែលមិនទទួលបានផលប្រយោជន៍ ហើយកំណត់បាននូវតំរូវការរបស់ខ្លួនដែលមិនទាន់បានដោះស្រាយ ហើយដែលនោះ គឺជាចំណុចខ្វះខាតនៅក្នុង ឃុំ-សង្កាត់។ ប្រការនេះក៏បានធ្វើឱ្យក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ទទួលស្គាល់កាន់តែច្បាស់ អំពីតួនាទីរបស់ស្ត្រី ហើយកំណត់បាននូវតំរូវការជាអាទិភាពរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ-សង្កាត់។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាគឺជាប្រការខុសឆ្គងដែលយើងគិតថា គ្រាន់តែផ្តល់កាលានុវត្តភាពឱ្យស្ត្រីបានចូលរួមតែប៉ុណ្ណោះ គឺជាការគ្រប់គ្រាន់នោះ។ ជារឿយៗ ស្ត្រីមានទំលាប់ស្ងៀមស្ងាត់មិនចេះនិយាយស្តី។ ស្ត្រីជាច្រើនមិនអាចបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួនទេ ប្រសិនបើគ្មានការគាំទ្រ

មិនចេះនិយាយស្តី ។ ស្ត្រីជាច្រើនមិនអាច បញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួនទេ ប្រសិនបើគ្មានការគាំទ្រ ហើយបើទោះបីជាសំលេងស្ត្រីត្រូវបានបញ្ចេញ ក៏ដោយ ក៏មិនប្រាកដថានឹងទទួលបាននូវការ យកចិត្តទុកដាក់ដែរ ។

ពុំមានចំលើយដ៏ងាយស្រួលចំពោះបញ្ហា នេះឡើយ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជាការ សំខាន់ណាស់ដែលប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់នៅក្នុង ឃុំ-សង្កាត់ ជាពិសេសស្ត្រីត្រូវដឹង និងយល់ ពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការទាមទារឱ្យមានការយក ចិត្តទុកដាក់ព្រមទាំងយល់ពីរបៀបបង្ហាញ សេចក្តីត្រូវការពិសេសរបស់ខ្លួន ហើយតំរូវឱ្យ មានការឆ្លើយតបសមស្របពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ។

ឯក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់វិញត្រូវយល់អំពី កាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយមិនគ្រាន់តែស្តាប់ សំលេងទាំងនេះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងជួយលើក ទឹកចិត្តឱ្យស្ត្រីបង្ហាញការការពារ និងជំរុញសេចក្តី ត្រូវការ និងផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេ ។ ការងារនេះ ត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធី កសាងសមត្ថភាពជាទូទៅ និងការបង្កើត **"វប្បធម៌ប្រជាធិបតេយ្យ"** នៅថ្នាក់ជាតិ និងនៅ ថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។

នៅក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់នាឆ្នាំ ២០០២ មានបេក្ខជនឈរ ឈ្មោះជានារីតែ ១២,៣៧៨នាក់ គឺប្រមាណជាង ១៦ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ។ ស្ត្រីចំនួន ៩៨៣ នាក់ ឬ ៨,៧៣ ភាគរយប៉ុណ្ណោះដែលបានជាប់ឆ្នោតជា សមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ។ ទោះបីជា ភាគរយនៃស្ត្រីដែលបានជ្រើសតាំង និងជាប់ ឆ្នោតនេះមានសមាមាត្រខ្ពស់ជាងកាលការ បោះឆ្នោតជាតិនាឆ្នាំ ១៩៩៨ ក្តី ក៏តួលេខនេះ នៅមានកំរិតទាបដែរ បើគិតពីអត្រាស្ត្រីក្នុង ចំណោមប្រជាពលរដ្ឋជារួម ។ ប្រការនេះឆ្លុះ បញ្ចាំងយ៉ាងច្បាស់អំពីបញ្ហាយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ នៅក្នុងសង្គមរបស់យើងដែលទាមទារឱ្យមាន ការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំងក្លាពីសំណាក់ តួអង្គទាំងអស់ ។

ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ ចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ស្ត្រីមានតួនាទី សំខាន់ណាស់នៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់ យើង ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រឹងប្រែងគ្រប់បែប យ៉ាងដើម្បីកែលំអស្ថានភាពរបស់ស្ត្រីតាម រយៈការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនារីរតនៈ ។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះ មានបំណងផ្តល់ឱ្យស្ត្រីខ្មែរនូវ តំលៃ និងក្តីសង្ឃឹមនៅក្នុងជីវិត ហើយឆ្លង តាមរយៈនេះសំដៅជំរុញការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ។

ទិសដៅចំបងរបស់យើង គឺការកសាង សមត្ថភាពរបស់ស្ត្រី និងការកែប្រែឥរិយាបថ នៅក្នុងសង្គមដែលមានការរើសអើងចំពោះស្ត្រី ។ ដូច្នេះ "**ការចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យរបស់ ស្ត្រីក្នុងស្ថាប័នអភិបាលកិច្ចនៅគ្រប់ថ្នាក់** " ត្រូវ បានកំណត់ថា ជាអាទិភាពមួយនៅក្នុងវិស័យ សំខាន់ៗ ទាំងប្រាំនៃផែនការនារីរតនៈពីឆ្នាំ ២០០៥ ដល់ ឆ្នាំ ២០០៩ ។

ជាការច្បាស់ណាស់ថា វិមជ្ឈការតាមរយៈ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ដែលត្រូវបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសឡើងពុំអាចឆ្លើយតបបានទាំងស្រុង

ចំពោះសេចក្តីត្រូវការរបស់ស្ត្រី ដែលតំរូវឱ្យមានវិធានការយ៉ាងទូលំទូលាយជាច្រើនថែមទៀតនោះទេ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិមជ្ឈការបានផ្តល់នូវជំរើស និងកាលានុវត្តភាពយ៉ាងធំធេងដែលជំរើស និងកាលានុវត្តភាពនេះមិនអាចកើតមានឡើយប្រសិនបើពុំមានវិមជ្ឈការ។ យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវតែប្រើប្រាស់អត្ថប្រយោជន៍ប្រកបដោយសក្តានុពលទាំងនេះអោយបានខ្លាំងក្លាបំផុត។ ការទទួលខុសត្រូវនេះមិនមែនជារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលតែម្នាក់ឯងទេ។ វាក៏ជាការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិ អន្តរជាតិ និងនៅមូលដ្ឋានព្រមទាំងទីភ្នាក់ងារផ្សេងទៀត ជាពិសេសរបស់បងប្អូនស្ត្រីខ្លួនឯងគ្រប់គ្នាផងដែរ។ ក្នុងន័យនេះត្រូវមានជាចាំបាច់នូវអង្គការរបស់ស្ត្រីនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវរួមចំណែកគាំទ្រ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យស្ត្រីប្រើប្រាស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់របស់ខ្លួន ដើម្បីបញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួនទទួលបានការឆ្លើយតបកាន់តែសមស្រប និងរួមចំណែកពិនិត្យតាមដានលទ្ធផលកាន់តែជាក់ស្តែងថែមទៀត។

ជាទីបញ្ចប់ ខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធិពរជូនវេទិកាថ្ងៃនេះសូមទទួលបានជោគជ័យ ដើម្បីជំរុញការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងទាំងអស់គ្នាក្នុងការកែលំអគុណភាពនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ស្ត្រីនៅកម្ពុជា។

សូមអរគុណ!

សុន្ទរកថា លោកស្រី ប៉ុក ណណ្ដា នាយកប្រតិបត្តិ អង្គការចំរើនស្ត្រី

ហេតុអ្វីបានជាការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយមានសារៈសំខាន់? ជាពិសេសនៅថ្នាក់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់?

សូមគោរពគណៈអធិបតី !

សូមគោរព សមាជិក សមាជិកានៃអង្គពិធីជាទីគោរព!

ជាកិត្តិយសមួយដ៏ធំធេងសម្រាប់រូបនាងខ្ញុំដែលបានទទួលការអញ្ជើញឱ្យចូលរួមចែករំលែកនូវបទពិសោធន៍ខ្លះៗ នៅក្នុង"**វេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទីមួយ ស្ដីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា**" ដ៏មានសារៈសំខាន់នាឱកាសនេះ។

មានទស្សនៈមួយចំនួនចាត់ទុកនយោបាយថាជាល្បែងរបស់បុរស ហើយគ្រោះថ្នាក់បំផុតដែលបម្រើឱ្យក្រុមអ្នកមានអំណាច ដើម្បីគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ ស៊ីសំណូកកេងប្រវ័ញ្ច រំលោភ និងគាបសង្កត់លើអ្នកទន់ខ្សោយ ហើយនិងអ្នកដែលពុំមានអំណាចទាំងអស់នេះ ដូចជាពុំបានបម្រើផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋសាមញ្ញទេ តែធ្វើឱ្យមានគម្លាតកាន់តែឆ្ងាយទៅៗ រវាងអ្នកជាប់ឆ្នោត និងអ្នកដែលទៅបោះឆ្នោត។ ការយល់ឃើញនេះ បានបណ្ដុះជាប់ទៅក្នុងផ្នត់គំនិតរបស់បុគ្គលក៏ដូចជាសង្គមដែលក្លាយជាវប្បធម៌មួយរារាំងផ្លូវចិត្តរបស់ស្ត្រីឱ្យមានការរារែកចូលរួមក្នុងវិស័យនយោបាយ។

តាមការយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំ នយោបាយ គឺសំដៅទៅលើរបៀបប្រើអំណាចរបស់មនុស្ស។ អំណាចអាចត្រូវប្រើប្រាស់លើមនុស្ស ដើម្បីមនុស្ស ឬ ជាមួយមនុស្ស។ មានមនុស្សមួយចំនួនពុំត្រូវបានចូលរួមក្នុងការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចអំពីជីវិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេទេ នេះដោយសារតែគេពុំមានអំណាច។ ស្ត្រីចាំបាច់ត្រូវស្គាល់ថានរណាជាអ្នកមានអំណាច? តើអំណាចត្រូវប្រើប្រាស់ដោយរបៀបណា? ហើយតើយើងអាចប្រមូលផ្ដុំអំណាចដោយរបៀបណា ដើម្បីឱ្យមានការប្រែប្រួល? ដូច្នេះនយោបាយ គឺជាយានក្នុងការស្វែងរកនូវអំណាច ដើម្បីធ្វើសេចក្ដីសម្រេច។

បើយើងសួរថា ហេតុអ្វីបានជាស្ត្រីចាំបាច់ត្រូវតែចូលរួមក្នុងវិស័យនយោបាយ? ស្ត្រីត្រូវយល់ថា រាល់ការសម្រេចរបស់អ្នកនយោបាយប៉ះពាល់មកលើជីវិត និងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមិនថាតែបុរស ឬ ស្ត្រីទេ **ឧទាហរណ៍** ដូចជាការទទួលបាននូវសេវាសុខភាព អប់រំទឹកស្អាត ការការពារខាងផ្លូវច្បាប់នៅពេលមានការរំលោភបំពាន និងកេងប្រវ័ញ្ចលើស្ត្រី ។ល។ ដូច្នេះ ដើម្បីរួមចំណែកកែប្រែស្ថានភាពរបស់ស្ត្រីបានទាល់តែស្ត្រីខ្លួនឯងយល់ច្បាស់ថានរណាជាអ្នកមានអំណាច ដើម្បីរៀបចំគោលនយោបាយឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការ និងការបារម្ភរបស់ស្ត្រីបាន? យើងទាំងអស់គ្នាដឹងហើយថា មានតែស្ត្រីខ្លួនឯងទេដែលអាចយល់ និងស្គាល់នូវសេចក្តីត្រូវការពិតប្រាកដរបស់ខ្លួនប្រសើរជាងបុរស ដូច្នេះ ដើម្បីធានាឱ្យគោលនយោបាយរបស់ជាតិឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការពិតប្រាកដរបស់ស្ត្រីនោះ ស្ត្រីខ្លួនឯងត្រូវហ៊ានធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តចូលរួមប្រឡូកក្នុងឆាកនយោបាយ ជ្រើសរើសគណបក្សដែលខ្លួនពេញចិត្តហ៊ានឈរឈ្មោះឱ្យគេបោះឆ្នោតឱ្យ និងទៅបោះឆ្នោតគាំទ្របុគ្គលណា ឬ គណបក្សណាដែលមានគោលនយោបាយលើកស្ទួយ និងការពារផលប្រយោជន៍របស់ស្ត្រី និងកុមារ ។

នៅក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ស្ត្រីតែងតែធ្វើសេចក្តីសម្រេចសំខាន់ៗជាច្រើនក្នុងគ្រួសារ និងផ្ទះសំបែងរបស់គេ ប៉ុន្តែជាអកុសលស្ត្រីដែលមានតួនាទីក្នុងនយោបាយមានចំនួនតិចតួចមិនសមាមាត្រទៅនឹងចំនួនប្រជាពលរដ្ឋជាស្ត្រីក្នុងប្រទេស ។ ដូចនេះ នៅពេលធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងវិស័យនយោបាយ ស្ត្រីមានចំនួនសម្លេងតិចតួចណាស់ក្នុងការចូលរួមរៀបចំ និងអនុម័តគោលនយោបាយរបស់ជាតិ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏មានឥទ្ធិពលទៅលើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

មានអំណះអំណាងជាមូលដ្ឋានមួយចំនួនដែលអាចជាទុនលើកទឹកចិត្តឱ្យស្ត្រីមានជំនឿថាខ្លួនអាចចូលរួមប្រឡូកក្នុងវិស័យនយោបាយដូចបុរស ដែលជាដំបូង គឺទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សមភាព និងសមធម៌ក្នុងសង្គម ។

ស្ត្រីមានចំនួនយ៉ាងតិចបំផុតពាក់កណ្តាលនៃចំនួនប្រជាពលរដ្ឋទាំងមូល នេះគឺជាការត្រឹមត្រូវដែលស្ត្រីត្រូវតែមានតំណាងរបស់ខ្លួននៅគ្រប់វិស័យឱ្យសមាមាត្រទៅនឹងចំនួនដែលគេមាន ។ លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដមិនអាចកើតមានបានទេនៅកន្លែងណាដែលស្ត្រីមានចំនួនពាក់កណ្តាលនៃចំនួនប្រជាពលរដ្ឋទាំងមូល តែស្ត្រីទាំងនោះពុំមានតំណាងរបស់ខ្លួនគ្រប់គ្រាន់ចូលកាន់តួនាទីជាអ្នកដឹកនាំ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេច ។

ទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហានៃការប្រព្រឹត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់កង្វះតំណាងស្ត្រីនៅក្នុងនយោបាយ គឺជាការគំរាមដល់ប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យដែលធ្វើឱ្យមានគម្លាតឆ្ងាយពីគ្នារវាងអ្នកជាប់ឆ្នោតដែលភាគច្រើនជាបុរសទៅនឹងអ្នកដែលចូលរួមទៅបោះឆ្នោតដែលភាគច្រើនជាស្ត្រី ។ គុណភាពនៃច្បាប់ដែលកើតចេញពីការសម្រេចរបស់អ្នកនយោបាយ ដែលជាបុរសជួនកាលអាចពុំដូចគ្នា ឬ ពុំមានប្រសិទ្ធភាព ដូចជា

ការសម្រេចរបស់អ្នកនយោបាយដែលជាស្ត្រីទេ។

ការពិតជាក់ស្តែងបុរស និងស្ត្រីមានសេចក្តីត្រូវការដោយឡែកពីគ្នា ដូច្នេះការចូលរួមក្នុងនយោបាយ គឺជាការបញ្ចេញនូវមតិទស្សនៈក្នុងការការពារនូវផលប្រយោជន៍រៀងៗខ្លួន។ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងសង្គមក៏ដូចជាក្នុងនយោបាយមានតម្លៃខុសប្លែកគ្នាពីបុរស ព្រោះមានតែស្ត្រីទេដែលយល់ស្គាល់ និងបារម្ភចំពោះសេចក្តីត្រូវការ ព្រមទាំងអាចការពារនូវសេចក្តីត្រូវការ និងការបារម្ភរបស់ខ្លួនបានល្អប្រសើរជាងបុរស។ វាជាការពិត **ឧទាហរណ៍** ដូចជាបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងការគ្រប់គ្រងលើសរីរាង្គកាយរបស់ស្ត្រីសេចក្តីត្រូវការរួមទាំងការគាំទ្រ ក្នុងការថែរក្សាកុមារ ឬ អំពើហិង្សាលើនារីភេទ។ ប្រសិនបើ ស្ត្រីពុំមានវត្តមានក្នុងសង្គមនយោបាយទេនោះ ស្ត្រីពុំអាចនឹងមានលទ្ធិភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ ដើម្បីការពារនូវផលយោជន៍របស់ខ្លួនក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយ និងច្បាប់សម្រាប់ប្រទេសជាតិទេ។

ដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរនូវទស្សនៈនយោបាយ ឬរបៀបធ្វើនយោបាយមានការកត់សំគាល់ខ្លះបង្ហាញថា ប្រសិនបើស្ត្រីមានចំនួនច្រើនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងតួនាទីជាអ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេច ស្ត្រីអាចផ្លាស់ប្តូរនូវជំរៅ ឬ អត្ថន័យ និងរបៀបរបបជាប្រពៃណីនៃការធ្វើនយោបាយបាន។ គឺដោយសារតែការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់ស្ត្រី ទៅលើបញ្ហាមួយចំនួនដូចបានជម្រាបខាងលើការថែរក្សាកុមារ ការរួមភេទ ការរៀបចំផែនការគ្រួសារ និងអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ដែលពីដើមគេតែងតែចាត់ទុកថា ជាបញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួន បច្ចុប្បន្ននេះបានក្លាយទៅជាបញ្ហានយោបាយដែលត្រូវបានទទួលការចាប់អារម្មណ៍ និងយកចិត្តទុកដាក់ជាសាធារណៈ។

ដូច្នេះ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីអោយបានច្រើនក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេច ឬ នយោបាយមិនមែនគ្រាន់តែដើម្បីបន្តការងារ ឬ ការពារផលប្រយោជន៍សំរាប់ស្ត្រីប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែ ដើម្បីផលប្រយោជន៍សំរាប់របបលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យការផ្លាស់ប្តូរនយោបាយ ហើយនិងការបង្កើតអោយមានយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គមសំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប។ ស្ត្រីមានសក្តានុពលក្នុងការចូលរួមចំណែកក្នុងនយោបាយ និងក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេចដោយឡែកពីបុរស។ ខ្ញុំចង់ពិភាក្សាលើប្រភពខុសគ្នា ៤ សំខាន់ៗ ដែលស្ត្រីមានក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេច។ ប្រភពទាំង ៤ នោះកើតចេញមកពីបទពិសោធន៍នៃតួនាទីតាមប្រពៃណីនៅក្នុងគ្រួសារ។ បទពិសោធន៍ពីតួនាទីតាមប្រពៃណីនៅក្នុងគ្រួសារនេះហើយ ដែលជាមរតកអាចអោយយើងបំលែង និងទាញយកជាមាគ៌ាថ្មីៗសំរាប់អនាគត។

- **ប្រភពទី១:** ដែលស្ត្រីមានខុសប្លែកពីបុរស គឺបទពិសោធន៍ក្នុងការថែរក្សាកូន។ បើបុគ្គលណាមួយបានថែរក្សាកូនបុគ្គលនោះតែងប្រមើមើលទៅដល់អនាគត។ ស្ត្រីចូលចិត្តគិតវែងឆ្ងាយយកចិត្តទុកដាក់តាមដានស្ថានការណ៍ប្រែប្រួលក្នុងប្រទេស ដូចជាកំណើននៃធនធានមនុស្សបច្ចេកវិទ្យាថ្មី និងសំភារៈទំនើបៗ។ អ្នកដែលមានបទពិសោធន៍ខាងលើនេះ អាចជួយ

តំរង់ទិសដៅរបស់កុមារអោយមានជោគវាសនាក្នុងការទទួលបាននូវអនាគតដ៏ល្អរុងរឿង។

• **ប្រភពទី២:** គឺស្ត្រីមានបទពិសោធន៍ក្នុងការគ្រប់គ្រងផ្ទះសម្បែង។ ស្ត្រីដែលជាអ្នកថែរក្សាគ្រប់គ្រងផ្ទះសម្បែងតាមប្រពៃណី ជាពិសេសនៅតំបន់ដែលគាត់រស់នៅដែលពោរពេញទៅដោយធម្មជាតិ គាត់ប្រាកដជាយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការថែរក្សាសម្បត្តិធម្មជាតិទាំងនោះ ដូចជាគាត់ថែរក្សាផ្ទះសម្បែងរបស់គាត់ដែរ។ គាត់អាចធ្វើអោយមាននិរន្តរភាពនៃទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្ស និងធម្មជាតិ ។

• **ប្រភពទី៣:** គឺសមភាពនៃសុចរិតធម៌ក្នុងអារម្មណ៍។ ស្ត្រីខុសប្លែកពីបុរសដោយបានទទួលពីធម្មជាតិអោយចេះគិតថា អារម្មណ៍ហើយនិងមនោសញ្ចេតនាមានសារៈសំខាន់។ ស្ត្រីត្រូវបានអនុញ្ញាតអោយគិតថា ការសម្រក់ទឹកភ្នែកជារឿងធម្មតា។ យើងពុំដែលគិតថាការសម្រក់ទឹកភ្នែកជាការអៀនខ្មាស់ ឬ ធ្វើអោយយើងអាប់ឱនកិត្តិយសនោះទេ។ ទាំងនោះបង្ហាញថា ស្ត្រីមិនត្រឹមតែអោយតំលៃលើសំភារៈប៉ុណ្ណោះទេ តែស្ត្រីអោយតំលៃដល់ស្មារតីថែមទៀត។ នេះគឺជាការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សដែលជាតំរូវការរបស់សង្គមក៏ដូចជាពិភពលោកទាំងមូល។

• **ប្រភពទី៤:** គឺបទពិសោធន៍របស់ស្ត្រីនៅក្រៅដែនអំណាច។ ភាពជាអ្នកនៅក្រៅដែនអំណាច បទពិសោធន៍ និងការយល់ឃើញរបស់ស្ត្រីទៅលើអំណាចមានការខុសប្លែកពីបុរស។ ស្ត្រីជួបប្រទះនូវទំនាស់ច្រើនបែបយ៉ាងក្នុងនាមដែលគេយល់ឃើញថា ជាភាគីទន់ខ្សោយស្ត្រីបានរកដំណោះស្រាយដោយអហិង្សា។ ដូច្នេះហើយ ស្ត្រីដោះស្រាយទំនាស់តាមរយៈការរកឃើញនូវដំណោះស្រាយឈ្នះជាជាងដំណោះស្រាយដោយហិង្សា។ គុណសម្បត្តិនេះហើយដែលស្ត្រីមានភាពខុសប្លែកពីបុរសក្នុងការរកដំណោះស្រាយបញ្ហាសង្គម និងសន្តិភាព។

ក្នុងការលើកឡើងអំពីភាពខុសគ្នាពីបុរសដែលស្ត្រីអាចធ្វើបានក្នុងនយោបាយ និងក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេច ខ្ញុំចង់បញ្ជាក់អោយច្បាស់ថា ខ្ញុំមិនមែនជំរុញអោយស្ត្រីបន្តការងារតាមប្រពៃណីនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់និយាយថា ឆ្លងតាមបទពិសោធន៍ជាប្រពៃណីដែលស្ត្រីមានជាអាទិភាពជាម្តាយអ្នកថែរក្សា និងអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះសម្បែងយើងអាចមានលទ្ធិភាពក្នុងការតំរង់ទិសដៅទស្សនៈវិស័យ និងបទពិសោធន៍នេះទៅកសាងអនាគតរបស់សហគមន៍ និងប្រទេសជាតិយើង។ គុណសម្បត្តិ និងទស្សនៈវិស័យដោយឡែកនេះ ចាំបាច់ត្រូវបង្ហាញឡើងពីបុគ្គលចំពោះជីវភាពនយោបាយ។ ស្ត្រីចាំបាច់ត្រូវយកមកបញ្ចូលក្នុងដែនអំណាច ដើម្បីអោយស្ត្រីបានចូលរួមពេញលេញនៅក្នុងរាល់គំរោងផែនការ។ ចំណុចសំខាន់ គឺយើងមិនចង់បន្តតួនាទីជាប្រពៃណីរបស់ស្ត្រីទេ ប៉ុន្តែយើងបំលែងការបែងចែកតួនាទីភេទតាមប្រពៃណី។ ដូច្នេះបុរសក៏អាចទាមទារទទួលចំណែក និងអោយតំលៃលើគុណសម្បត្តិ និងបទពិសោធន៍ ដោយឡែកទាំងនេះទុកជារបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ហើយចំណុចជាងនេះទៅទៀតគឺភេទទាំងពីរមានសារៈសំខាន់

ដូចគ្នាក្នុងពិភពលោក។ ដល់ពេលនោះ ស្ត្រីដែលជាអ្នកធ្វើសេចក្តីសំរេចប្រាកដជាមិនជួបប្រទះទៅនឹងការលំបាកស្រពិចស្រពិលក្នុងការជ្រើសរើសរវាងគ្រួសារ ហើយនិងការងាររវាងជីវភាពឯកជន ហើយនិងជីវភាពសាធារណៈ។ ការនេះត្រូវតែកើតឡើងដែលពេលនោះបញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួន និងបញ្ហានយោបាយអាចប្រែប្រួល ហើយមនុស្សម្នាក់ៗនឹងមានសេរីភាពពិតប្រាកដពិភពលោកនឹង មានយុត្តិធម៌សំរាប់មនុស្សគ្រប់រូប។ ទាំងនេះគឺ ជាទិសដៅដែលស្ត្រី គួរស្វែងរកពេលដែលស្ត្រីពង្រីកនូវតួនាទីក្នុងនយោបាយ និងក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេច។

ប្រទេសនីមួយៗ ចាំបាច់ត្រូវតែប្រើប្រាស់នូវធនធានមនុស្សទាំងអស់ដែលខ្លួនមាន ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសឱ្យបានរីកចំរើន ស្ត្រីដែលមានចំនួនពាក់កណ្តាលនៃមនុស្សក្នុងប្រទេសក៏ជាតំណាងមួយក្រុមធំនៃទេពកោសល្យ និងជំនាញដែរ។ ការដាក់ស្ត្រីឱ្យនៅក្រៅតួនាទីជាអ្នកមានអំណាច និងពីក្រុមនយោបាយធ្វើឱ្យជីវិតនយោបាយទន់ខ្សោយ និងធ្វើឱ្យស្ទះដំណើរក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។ បើគ្មានការចូលរួមពេញលេញពីស្ត្រី ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចទេនោះ ដំណើរការនយោបាយមានភាពទន់ខ្សោយមិនបានឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនធំដែលជាស្ត្រី និងជាក្រុមដែលងាយរងគ្រោះជាហេតុធ្វើឱ្យខូចប្រយោជន៍ដល់សង្គមជាតិទាំងមូល។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់ទិសដៅកំណែទំរង់វិមជ្ឈការចំនួនបីគឺពង្រឹងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យពហុបក្សនៅមូលដ្ឋានលើកកំពស់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ ប្រជាពលរដ្ឋមានក្តីសង្ឃឹមច្រើនទៅលើប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការដោយយល់ថា ប្រព័ន្ធនេះនឹងនាំមកនូវការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពីប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋាននៅក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ហើយនឹងបង្កើនបាននូវភាពជាក់លាក់ និងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាសាធារណៈ។ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានបាននៅជិតប្រជាពលរដ្ឋ ហើយបញ្ហាទាំងឡាយរបស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានដឹងឮ និងទទួលបាននូវការដោះស្រាយដោយឆាប់រហ័សជាងរង់ចាំការសម្រេចពីថ្នាក់លើ។ ថ្នាក់ដឹកនាំមូលដ្ឋានអាចពិនិត្យយល់ដឹងស្គាល់ពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនូវសេចក្តីត្រូវការរបស់សហគមន៍ ហើយលើកឡើងនូវដំណោះស្រាយសមស្របដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ក្រុមនោះ។ មានសមាសភាពស្ត្រីច្រើនចូលរួមជាអ្នកធ្វើសេចក្តីសម្រេចក្នុងប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការនោះសេចក្តីត្រូវការជាចាំបាច់របស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅមូលដ្ឋាននឹងទទួលបាននូវការយកចិត្តទុកដាក់ ការចូលរួមក្នុងដំណើរការនយោបាយនៅមូលដ្ឋានដោយមានសមាសភាពស្ត្រីច្រើនបង្ហាញនូវការរីកលូតលាស់នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ហើយក៏ជាឱកាសសម្រាប់ស្ត្រីចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ដែលនេះអាចលើកទឹកចិត្តស្ត្រីឱ្យចាប់យកអាជីពជាអ្នកនយោបាយជំហានដំបូងព្រោះបទពិសោធន៍ដែលខ្លួនមានពីមូលដ្ឋាន គឺជាគ្រឹះដ៏រឹងមាំក្នុងការ

ចាប់យកតួនាទីបន្តជាអ្នកនយោបាយនៅថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ គេនិយាយថា នយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ល្អចាប់ផ្ដើមពីមូលដ្ឋានទៅ ពីព្រោះមូលដ្ឋាននេះ ហើយដែលជាសេចក្ដីត្រូវការពិតប្រាកដរបស់ប្រជារាស្ត្រ ហើយដែលអ្នកដឹកនាំនយោបាយ ឬ អ្នកធ្វើសេចក្ដីសម្រេចគ្រប់រូបត្រូវតែផ្ដោតអារម្មណ៍ជាអាទិភាព។

ការបង្កើតឱ្យមានគណៈកម្មាធិការស្ត្រី និងកុមារ នៅគ្រប់ឃុំ-សង្កាត់ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលដោយលើកទឹកចិត្តឱ្យស្ត្រីបានចូលរួមដោយពេញលេញ ដោយស្មើភាព និងដោយសកម្មក្នុងការងារ នយោបាយក៏ដូចជាការងារសាធារណៈដែលនឹងនាំមកនូវការផ្លាស់ប្ដូរទំលាប់ នៃការអនុវត្តន៍នយោបាយដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា និងសេចក្ដីត្រូវការ របស់ស្ត្រី និងកុមារ។ ការបង្កើនអោយមាននូវតម្លាភាព និងការទទួលខុសត្រូវរួមបញ្ចូលទាំងការឆ្លើយតបយ៉ាងឆាប់រហ័សទៅនឹងសេចក្ដីត្រូវការ និងការទាមទាររបស់ប្រជាពលរដ្ឋមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចដែលទាំងនេះ គឺជាលក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់ពន្លឿនសមភាព សមធម៌យេនឌ័រ។

អេង នេត្រា អ្នកស្រាវជ្រាវកម្មវិធីអភិបាលកិច្ច និងវិមជ្ឈការ នៃវិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ កម្ពុជា (CDRI)

ប្រធានបទផ្តោតសំខាន់សំរាប់ការប្រជុំយើងថ្ងៃនេះ គឺអំពីយេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការហើយឯកសារសង្ខេបនេះនឹងឆ្លើយទៅសំនួរ ៣ ខាងក្រោម :

១.តើទស្សនៈយេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការមានន័យដូចម្តេច?

២.តើទស្សនៈយេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការមានន័យមានទំនាក់ទំនងគ្នាដូចម្តេច?

៣.តើមានបទពិសោធន៍ និងបញ្ហាប្រឈមអ្វីខ្លះកន្លងមកពីយេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសកម្ពុជា?

១-យេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការ: ការពន្យល់ពីទស្សនៈទាំងពីរ

ក.យេនឌ័រ: យើងនឹងពិភាក្សាពីយេនឌ័រ និងតួនាទីយេនឌ័រតែមិនមែនស្ត្រី និងតួនាទីស្ត្រីទេ ពីព្រោះពាក្យនិមួយៗបង្ហាញពីទស្សនៈផ្សេងគ្នា។ នៅពេលយើងនិយាយពីបុរស និងស្ត្រី គឺយើងសំដៅលើភេទ និងតួនាទីភេទ ហើយនឹងតួនាទីភេទ (តួនាទីជាភេទបុរស និងស្ត្រីមានជាទូទៅជាធម្មជាតិ និងដូចគ្នាក្នុងពិភពលោកនឹងមិនអាចផ្លាស់ប្តូរបាន)។

ចំណែកយេនឌ័រ គឺសំដៅលើអត្តចរិកដែលទទួលបាន និងការរំពឹងទុកដែលទាក់ទងបុរស និងស្ត្រី។ ហេតុដូចនេះហើយ តួនាទីយេនឌ័រមិនមែនផ្តល់ដោយធម្មជាតិទេ ជាទូទៅតួនាទីទាំងនេះអាចអនុវត្តន៏បានដូចគ្នាទាំង បុរស និងស្ត្រី(**ឧទាហរណ៍** ការបង្កើតកូនជាតួនាទីស្ត្រីតែការមើលកូន និងការទុកដាក់ផ្ទះសំបែងអាចធ្វើដោយបុរស ឬ ស្ត្រី)។ សរុបមកតួនាទីយេនឌ័រគឺជាលទ្ធផលនៃវប្បធម៌ ជំនឿ និងតំលៃរបស់សង្គមនិមួយៗ។ តួនាទីទាំងអស់នេះ ត្រូវបានពង្រឹង និងអនុវត្តន៏ក្រោមសំពាធនៃរចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងស្ថាប័នផ្សេងៗ ដូចជា គ្រួសារសាលារៀន សហគមន៏ រដ្ឋាភិបាល សារពត៌មាន និងអង្គការសង្គមជាច្រើនទៀត។

ជា**ឧទាហរណ៏:** ស្ត្រីត្រូវបានគេបង្រៀនអោយ

យកចិត្តទុកដាក់លើការងារផ្ទះ ហើយបុរសត្រូវបានគេបង្រៀនអោយធ្វើការលើឧបករណ៍ការងារខាងក្រៅ។

ខ.វិមជ្ឈការ: ទំនាក់ទំនងគ្នារវាងរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានអាចបង្កើតឡើងតាមមធ្យោបាយផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន។រដ្ឋទាំងឡាយណាដែលទំនើបទំនាក់ទំនងរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន គឺជាធម្មតាទំនាក់ទំនងមួយដែលអំណាច និងមុខងារជាក់លាក់មួយចំនួនត្រូវបានធ្វើវិមជ្ឈការ។ ជាទូទៅពាក្យថា វិមជ្ឈការ ក្តោបន័យ ២យ៉ាង: វិមជ្ឈការផ្នែកនយោបាយ និងវិមជ្ឈការផ្នែករដ្ឋបាល។ វិមជ្ឈការក៏ក្តោបមានន័យផ្សេងៗទៀតដែរ ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងវិមជ្ឈការផ្នែកនយោបាយ និងផ្នែករដ្ឋបាល។

- **វិមជ្ឈការផ្នែករដ្ឋបាល:** សំដៅទៅលើការធ្វើប្រតិភូកម្មភារកិច្ច និងការផ្ទេរនូវសិទ្ធិអំណាចពីកំរិតថ្នាក់ជាតិទៅកំរិតថ្នាក់បន្ទាប់នៃរាជរដ្ឋាភិបាល។ ថ្នាក់បន្ទាប់ទាំងនោះ អាចជាសាខានៃថ្នាក់ជាតិ។ នាយកដ្ឋានសាធារណ: ដែលបានបង្កើតឡើង គឺជាទូទៅស្របទៅនឹងកំរិតថ្នាក់បន្ទាប់ក្រោមឋានានុក្រម នាយកដ្ឋានការិយាល័យផ្សេងៗ ដូចជា: នាយកដ្ឋានអប់រំ នាយកដ្ឋានសុខភាពជាដើម។ កំរិតនៃការគ្រប់គ្រងថ្នាក់បន្ទាប់ពីថ្នាក់ជាតិជា ឧទាហរណ៍ដូចជា ខេត្តស្រុកដែលថ្នាក់ទាំងនេះមិនមែនជាស្ថាប័នដែលបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រជាជននោះទេ តែត្រូវបានចាត់តាំងដោយក្រសួងផ្ទាល់។ វិមជ្ឈការ ផ្នែករដ្ឋបាលគឺសំដៅទៅលើការគ្រប់គ្រងបែបវិសហមជ្ឈការ (Cohen and Peterson 1999)
- **វិមជ្ឈការនយោបាយ:** អំណាច និងមុខងារត្រូវបានផ្ទេរពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់កណ្តាលទៅអោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានតំណាងមកពីគណបក្សនយោបាយនីមួយៗនេះមានន័យថា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រជាជន ដើម្បីតំណាងអោយប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងឃុំ។ វិមជ្ឈការប្រភេទនេះ គឺជាទូទៅគេហៅថា វិមជ្ឈការផ្នែកនយោបាយ ឬ ការផ្ទេរអំណាច (Conyer 1983)

២-យេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការ និងទំនាក់ទំនងរវាងទស្សនៈទាំងពីរ :

វិមជ្ឈការត្រូវបានគេជំរុញអោយបង្កើតឡើងដោយការជជែកវែកញែកគ្នា ២ សំខាន់ៗ:

ក.វិមជ្ឈការអាចនាំអោយមានការកើនឡើងនៃប្រសិទ្ធិភាព ដែលអាចកើតឡើងរដ្ឋាភិបាលតាមរយ:មូលដ្ឋាន ក្នុងការអនុវត្តន៍នូវគោលនយោបាយ និងកម្មវិធី និងសកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលឆ្លើយតបនឹងតំរូវការ និងបញ្ហាយ៉ាងពិតប្រាកដរបស់ប្រជាជននៅក្នុងឃុំ ដើម្បីពង្រឹងនិងធ្វើការអោយកាន់តែប្រសើរឡើងនូវការបែងចែកធនធានមូលដ្ឋាន។

កត្តាទាំងអស់នេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ស្ត្រីក្នុងការចូលរួម និងផ្តល់មតិតាមរយៈសកម្មភាពធ្វើផែនការឃុំ ដំណើរការនៃការអនុវត្តន៍គំរោងការតាមដានត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតំលៃ។ ជាមួយនឹងចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាដ៏ច្រើនជាស្ត្រី និងមានមេគ្រួសារជាស្ត្រី

វិមជ្ឈការគឺជាមធ្យោបាយមួយ ដើម្បីបង្កើននូវការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្ដីសំរេចចិត្តទៅលើការផ្ដល់សេវាកម្មសាធារណៈក្នុងឃុំសំរាប់បំរើផលប្រយោជន៍ចំបងដល់ស្ត្រី។

ខ.វិមជ្ឈការអាចនាំអោយមានការកែលំអការគ្រប់គ្រង តាមរយៈការពង្រឹងគណនេយ្យភាព និងការត្រួតពិនិត្យលើមន្ត្រីបុគ្គលិក និងអ្នកធ្វើសេចក្ដីសំរេច។ វិមជ្ឈការអាចឈានបង្កើតនូវគណនេយ្យភាពក្នុងថ្នាក់មូលដ្ឋាននៅក្នុងកិច្ចការនយោបាយក្នុងឃុំ និងការបញ្ជ្រាបអោយកាន់តែស៊ីជំរៅនៃការអនុវត្តន៍លិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ។

មតិយោបល់ទាំងនេះមានទំនាក់ទំនងសំខាន់ណាស់សំរាប់ស្ត្រីនៅក្នុងការឈានចាប់យកតួនាទីជាអ្នកនយោបាយ ជាអ្នកតំណាងអោយស្ត្រីដទៃទៀត និងជាអ្នកមានឥទ្ធិពលលើសេចក្ដីសំរេចនានា ដែលពាក់ព័ន្ធ និងមានផលប្រយោជន៍ច្រើនសំរាប់សហគមន៍ និងស្ត្រីដទៃ។

ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយវិមជ្ឈការពុំអាចធានាថានឹងនាំមកនូវលទ្ធផលទាំងនេះជាស្វ័យប្រវត្តិនោះទេ។ វិមជ្ឈការ និងកត្តាជាច្រើនរួមគ្នាទើបអាចបង្កើនអោយមានការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងឆាកនយោបាយ ការបង្កើនភាពស្មើគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី និងការរំពឹងទុកការជាច្រើនទៀត ដូចជាការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។

៣-៤យេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសកម្ពុជា: បទពិសោធន៍ និងបញ្ហាប្រឈម

ប្រទេសកម្ពុជាបានចាប់ផ្ដើមប្រតិបត្តិបែបទំរង់វិមជ្ឈការ រួមបញ្ចូលទាំងការផ្ទេរអំណាចដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ និងវិសហមជ្ឈការទាំងតួនាទី និងអំណាចពីថ្នាក់ដឹកនាំកំពូលទៅអភិបាលខេត្ត-ក្រុង។ បច្ចុប្បន្ននេះ ដំណើរការកំណែទំរង់វិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសកម្ពុជាកើតឡើងក្រោមការផ្ដួចផ្ដើមនៃកម្មវិធីសីលាចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៦ ជាមួយគ្នានោះដែរ ដោយសារតែមានរបៀបវារៈដំបូងដែលបានបង្កើតឡើងដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ ជាមួយជំហ៊ានដំបូងរបស់វាឆ្ពោះទៅមុខដើម្បីទទួលយកក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ ដើម្បីអនុម័តប្រើប្រាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងបែបវិមជ្ឈការ។

ការបង្កើតជាផ្លូវការនូវវិមជ្ឈការបានចាប់ផ្ដើមជាមួយនឹងការទទួលប្រើប្រាស់នូវច្បាប់ ស្ដីពីការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ និងច្បាប់ស្ដីពីរដ្ឋបាល និងការគ្រប់គ្រងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់។ ច្បាប់ទាំងនេះសំរេចលើប្រភេទអ្វីដែលរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងរបៀបគ្រប់គ្រងដែលគួរអោយមាននៅប្រទេសកម្ពុជា។ ច្បាប់សំខាន់ៗ ទាំងនេះបានជំរុញអោយមានការអនុវត្តន៍លើការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ពីឆ្នាំ ២០០២ តាមរយៈប្រព័ន្ធសមាមាត្រដែលមានបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនកំណត់តាមដោយគណៈបក្សនយោបាយ។ ការបោះឆ្នោតទាំងនេះ បានកំណត់នូវការបញ្ចប់ការពិភាក្សាយ៉ាងវែងជាច្រើនក្នុងរដ្ឋាភិបាលនៃរបៀបដែលរដ្ឋាភិបាលនឹង (i) បង្កើតនូវភាពជាម្ចាស់ក្នុងកិតមូលដ្ឋាន ហើយ (ii) ធានាអោយបានថាការអភិវឌ្ឍន៍បានកើនឡើងនៅឯមូលដ្ឋានដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។

ក្នុងគោលបំណងដើម្បីបង្កើនតួនាទីនៃការអភិវឌ្ឍន៍ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងធានានូវឱកាសសំរាប់ការចូលរួម ដោយក្រុមដែលមិនបានផលប្រយោជន៍តិច (ជាទូទៅគេដឹងថា ជាស្ត្រីមេម៉ាយ និងជនពិការ) ថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលគួរត្រូវបានគេជ្រើសរើសតាមរយៈសន្លឹកឆ្នោត គឺជាថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់។ ក្នុងឃុំនីមួយៗ មានប្រជាពលរដ្ឋជាមធ្យមរវាង ១៥.០០០ ទៅ ២០.០០០នាក់។ ឃុំមួយមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំមួយក្រុមដែលមានសមាជិកពី ៥ ទៅ ១១នាក់ យោងទៅតាមចំនួនប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំ។

រចនាសម្ព័ន្ធរួមមួយនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំកម្ពុជា មានមេឃុំ ជំទប់ទី១ ជំទប់ទី២ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំច្រើននាក់ទៀត។ ក្នុងការបោះឆ្នោតឃុំក្នុងខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០២ មានស្ត្រីជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ៩៨៣នាក់ ក្នុងចំណោមក្រុមប្រឹក្សាឃុំចំនួន ១១២៦១នាក់ នៃឃុំ-សង្កាត់ទាំងអស់ចំនួន ១៦២១។ ក្នុង ចំណោមក្រុមប្រឹក្សាជាស្ត្រី ៩៨៣ នាក់ មាន ៣៤នាក់ ត្រូវបានគេបោះឆ្នោតជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំម្នាក់ៗ ត្រូវបានបែងចែកការទទួលខុសត្រូវលើការងារផ្សេងៗគ្នា។ ចំនុចដែលសំខាន់ដែរនោះគឺថា ច្បាប់បានចែងអោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំតែងតាំងក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រី ឬ អ្នកភូមិជាស្ត្រីម្នាក់ ដើម្បីអោយទទួលខុសត្រូវទៅលើការងារស្ត្រី និងកុមារក្នុងឃុំ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ច្បាប់បានតំរូវអោយឃុំនីមួយៗ បង្កើតអោយមានគណៈកម្មាធិការ ២ គឺគណៈកម្មាធិការផែនការ និងថវិកា (PBC) និងគណៈកម្មាធិការលទ្ធកម្ម (PC)។

អស់រយៈពេលកន្លងមករដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសំរេចនូវស្នាដៃគួរអោយកត់សំគាល់ជាច្រើនសំរាប់កំនែទំរង់វិមជ្ឈការ ដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំបានធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំរយៈពេល ៥ឆ្នាំ និងមានគំរោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ផែនការ និងគំរោងថវិកាទាំងនេះ បានអនុញ្ញាតិអោយឃុំទាំងអស់បានអនុវត្តន៏នូវគំរោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាច្រើនតាមរយៈថវិកាឃុំ-សង្កាត់ (CSF)។ ចំណែកការទទួលខុសត្រូវជាចំបងកន្លងមក ដែលបានផ្តល់អោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់មាន ដូចជា អត្រានុកូលដ្ឋាន ការចុះបញ្ជីកំណើត ស្លាប់ អាពាហ៏ពិពាហ៏។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការលំបាក ចំបងៗជាច្រើនដែលនឹងត្រូវដោះស្រាយជាជំហ៊ានៗ។ បញ្ហាប្រឈមគួរអោយកត់សំគាល់ពីកំនែទំរង់វិមជ្ឈការ និងយេនឌ័រ ពិសេសចំពោះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីអាចសង្ខេបដូចខាងក្រោម:

- ចាប់តាំងពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ត្រូវបានគេបង្កើតឡើងពីគណបក្សនយោបាយធំបីដូចដែលមានក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះទាំងអស់គ្នាកំពុងស្ថិតនៅក្នុងដំណើរការនៃការរៀនសូត្រពីរបៀបធ្វើការរួមគ្នា ទោះបីជាមានបញ្ហាមួយចំនួនក៏ដោយ។ ប្រសិនបើមានក្រុមប្រឹក្សាជាស្ត្រីម្នាក់មកពីគណបក្សនយោបាយមួយដែលមិនមានសំលេងភាគច្រើនក្នុងឃុំនោះគាត់នឹងមិនត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់ ហើយរមែងជួបការលំបាកចំពោះការបញ្ចេញយោបល់របស់គាត់។
- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រី ជាទូទៅទទួលបានការគាំទ្រ និងការយកចិត្តទុកដាក់

តិចតួចពីគណបក្សនយោបាយទាំងក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ និងក្នុងអំឡុងពេលជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់ដែលជាបុរស ។

- គណបក្សនយោបាយធំអាចឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការខ្ពស់របស់ប្រជាជនខណៈពេលដែលគណបក្សផ្សេងមិនអាចឆ្លើយតបបាន ។ ហើយដោយសារកម្មវិធីឃុំ-សង្កាត់សំខាន់ៗមួយចំនួនត្រូវបានឧបត្ថម្ភ ដោយគណបក្សនយោបាយធ្វើអោយសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីកំពុងបាត់បង់នូវមុខមាត់ដោយសារមិនអាចឆ្លើយតបនឹងតំរូវការរបស់ស្ត្រី និងកុមារបានពីព្រោះតែតំរូវការផ្សេងៗ (គំរោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ) ត្រូវបានគេផ្តល់អោយជាអាទិភាពខ្ពស់ជាងគេ ។
- ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីនៅតែមានចំនួនភាគតិចក្នុងឃុំ-សង្កាត់នីមួយៗ ប៉ុន្តែច្បាប់នៃការបោះឆ្នោតមិនបានតំរូវអោយមានចំនួនអប្បបរមានៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីទេ ។ ឃុំខ្លះមិនមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីឡើយ ដូច្នោះហើយហាក់ដូចជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាការងារបុរស ។ ការលំបាកក្នុងការលើកទឹកចិត្តស្ត្រីក្នុងការងារគ្រប់គ្រង និងការងារអភិបាលកិច្ចដោយសារបញ្ហាប្រឈមជាមួយនឹងតំលៃសង្គមប្រពៃណី សេដ្ឋកិច្ច គ្រួសារ ជាទូទៅរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។
- វាមានការលំបាកដើម្បីអោយស្ត្រីចូលរួមឈរឈ្មោះសំរាប់ការបោះឆ្នោត ពីព្រោះនៅក្នុងប្រពៃណីខ្មែរស្ត្រីមិនត្រូវបានលើកទឹកចិត្តអោយចូលរួមក្នុងការងារនយោបាយពីសំណាក់ប្តី និងគ្រួសាររបស់នាងឡើយ ។ ហើយបញ្ហានេះវានៅតែជាបញ្ហាដ៏ធំមួយសំរាប់ប្រពៃណីនៃសង្គមខ្មែរទោះបីពេលបច្ចុប្បន្ននេះក៏ដោយ ។ លើសពីនេះទៅទៀតស្ត្រីខ្មែរ គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវច្រើនចំពោះការងារសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ ហើយស្ត្រីត្រូវថែរក្សាកូនចៅ និងគ្រួសារ ។ ដូច្នេះហើយកាតព្វកិច្ចសេដ្ឋកិច្ចសង្គមធ្វើអោយស្ត្រីកាន់តែទទួលរងគ្រោះកាន់តែច្រើន និងខ្វះនូវឱកាសចូលប្រលូកក្នុងសកម្មភាពនយោបាយក្នុងសង្គម ។
- ហេតុនេះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីកំពុងតែមានការទទួលខុសត្រូវយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ និងបន្ទុកការងារជាច្រើនទាំងនៅផ្ទះនិងកន្លែងធ្វើការ ។
- ទោះបីជាមានគំលាតក្នុងកំរិតនៃការអប់រំរវាងបុរស និងស្ត្រីនៅតាមជនបទនៃប្រទេសកម្ពុជាក៏ដោយ ក៏ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីជាទូទៅកំរិតអប់រំរបស់គាត់មិនទាបជាងដៃគូរការងារជាបុរសឡើយ ។ លើសពីនេះទៅទៀតពួកគាត់តែងតែមានបទពិសោធន៍ពីអង្គការ NGOs ជាច្រើនទៀតផង ។
- តួនាទីនៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីក្នុងការងារឃុំមានកំណត់ ដោយសារច្បាប់តំរូវអោយស្ត្រីទទួលខុសត្រូវសំរាប់តែកិច្ចការស្ត្រី និងកុមារក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់និមួយៗ ។ ច្បាប់នេះរារាំងនូវការចូលរួម និងឥទ្ធិពលរបស់ពួកគាត់ទៅលើតួនាទីផ្សេងៗរបស់ឃុំ ។
- ការពិតបញ្ហានេះកាន់តែធ្វើអោយធ្ងន់ធ្ងរឡើងៗ ដោយសារតែមានថវិកាតិចតួច ឬ គ្មានសោះដើម្បីទ្រទ្រង់សកម្មភាពគំរោង ដែលផ្តោតទៅលើបញ្ហាយេនឌ័រ និងកុមារ ។ វាបង្កអោយ

មានការលំបាកដល់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រី ក្នុងការឆ្លើយតប និងតំណាងអោយប្រជាជនរបស់គាត់ ។

● ក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីមិនអាចមានឥទ្ធិពលពេញលេញក្នុងការសំរេចចិត្តក្នុងនាមជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំបានទេ ពីព្រោះតែពួកគាត់មិនសូវបានគេផ្តល់ពត៌មានអោយគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងមិនបានចូលរួមនៅក្នុងការសំរេចចិត្តសំខាន់ៗជាច្រើនរបស់គណៈកម្មាធិការឃុំ ។ មូលហេតុមួយដោយសារក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីមានការរវល់ខ្លាំងជាមួយនឹងការចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលសិក្ខាសាលា និងការផ្សព្វផ្សាយពត៌មានទៅលើបញ្ហាយេនឌ័រ និងកុមារ ។ ហេតុផលមួយទៀតពីព្រោះតែក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីមានការទទួលខុសត្រូវនឹងកាតព្វកិច្ចនៅឯផ្ទះ និងទទួលប្រាក់ឧបត្ថម្ភតិចដែលផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ។

● យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែមានមោទនភាពចំពោះការអនុវត្តន៏ការងារបច្ចុប្បន្នរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រី ទោះបីជាភាពពិតមានការខ្វះខាតផ្នែកការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងជាស្មារតីក៏ដោយ ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីក៏មានការពិបាកក្នុងការពិភាក្សាបញ្ហា និងស្វែងរកនូវការពិគ្រោះយោបល់បើប្រៀបធៀបទៅនឹងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាបុរស ។ បច្ចុប្បន្ននេះមិនមានសហគមន៏ក្រុមការងារ និងសហជីពសហគមន៏ដែលស្ត្រីជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់អាចចែករំលែក និងការរៀនសូត្រពីស្ត្រីជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំដទៃដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាគ្នាទៅវិញទៅមកឡើយ ។

៤- ការសន្និដ្ឋាន

ការបោះឆ្នោតឃុំនៅ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០២ បានធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្តូរតួនាទីស្ត្រីក្នុងនយោបាយនៃប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែនៅមានរយៈពេលយូរអង្វែងទៅទៀតសំរាប់ដំណើការកែទំរង់វិមជ្ឈការ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមនឹងឧបសគ្គទាំងអស់ដែលបានជួបប្រទះ ។ បញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗ មួយចំនួន ដែលទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ជាបន្ទាន់ ដូចជា :

● នៅប្រទេសកម្ពុជាសព្វថ្ងៃមានគំនិត និងមតិដែលថាស្ត្រីភាគច្រើនហាក់ដូចជាមិនទាន់មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធ្វើការងារមួយចំនួនអាចនិយាយបានថា នៅមានការមើលងាយលើសមត្ថភាពស្ត្រី ។ នេះវាបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពិតប្រាកដដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីមិនត្រូវបានគេផ្តល់ភាពស្មើគ្នា និងអាទិភាពពេញលេញក្នុងការអនុវត្តន៏ តួនាទីរបស់គាត់ឡើយ ហើយក៏គ្មានអំណាចការងារដែរ ។

● ភាពក្រីក្រក៏ជាបញ្ហាមួយដែរ ដែលរារាំងមិនអោយស្ត្រីចូលរួម និងអនុវត្តការងាររបស់គាត់អោយបានពេញលេញ ។ វាបានបង្ហាញអោយយើងឃើញយ៉ាងច្បាស់ថា បញ្ហានេះវាជះឥទ្ធិពលលើការអនុវត្តន៏វិមជ្ឈការអោយបានល្អនោះ ។

● ការលំបាកក្នុងការអោយស្ត្រីឈរឈ្មោះសំរាប់ការបោះឆ្នោតទៀត ដោយសារតែក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីក្នុងតួនាទីនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះមិនពេញចិត្តដោយសារគាត់ពុំមានឥទ្ធិពល ហើយនឹងមិនចង់បន្តតួនាទីរបស់

ក្នុងប្រទេស។ ទន្ទឹមនឹងនោះក៏មានបញ្ហា និងឧបសគ្គមួយចំនួនដែរ (i) តើមានរបៀបណាដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ស្ត្រីគួរ និងអាចទទួលបានការគាំទ្រគ្នាទៅវិញទៅមកបាន? (ii) តើគួរធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីបង្កើត និងពង្រឹងអោយមានការចែករំលែកបទពិសោធន៍ ការរៀនសូត្រពីគ្នា និងតួនាទីគំរូរវាងស្ត្រីក្នុងក្រុមប្រឹក្សា? ហើយ (iii) តើមានឱកាស និងវេទិកាណាដែលការផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ទាំងនេះអាចកើតឡើង?

• សំនួរនៅតែមានជាច្រើនទៀត តើវេទិកាណា អ្នកណា ពេលណា ដែលយើងទាំងអស់គ្នានឹងត្រូវលើកយកបញ្ហាប្រឈមរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ជាស្ត្រីទាំងនេះមកដោះស្រាយនូវបរិបទនៃកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសកម្ពុជា?

បទសំភាសន៍ ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់នៅខេត្តក្រចេះឆ្នាំ ២០០៣

ខ្ញុំបានក្លាយជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ក្នុង ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០២ មុនខ្ញុំធ្វើជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ ខ្ញុំធ្វើជាអ្នកស្ម័គ្រចិត្តម្នាក់នៅកាកបាទក្រហមខេត្ត ហើយក៏ជាកម្មសិក្សាការីផ្នែកឱសថសាស្ត្រផងដែរ។ ពីមុនខ្ញុំមិនសូវយល់ដឹងពីវិមជ្ឈការទេ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំថ្ងៃនេះ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្ញុំក្នុងឃុំ គឺ លើយេនឌ័រ និងសុខភាព ហើយខ្ញុំក៏ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតំលៃក្នុងឃុំម្នាក់ដែរ។ រាល់ខែមានការប្រជុំ ៤ ដងក្នុងឃុំ ហើយខ្ញុំតែងតែលើកយោបល់រាល់ពេលអង្គប្រជុំ ប៉ុន្តែមើលទៅ គឺមានអ្នកគាំទ្រតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់បុរសផ្សេងទៀតនៅតែគិតថា ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ស្ត្រីមិនមានសមត្ថភាព និងមិនទាន់ផ្តល់អាទិ-ភាពពេញលេញនៅឡើយទេ។ ខ្ញុំនិយាយបាន ១០ ម៉ាត់គេបានស្តាប់ខ្ញុំតែ ៣ ម៉ាត់ ប៉ុណ្ណោះ។ ទស្សនៈរបស់គេមកលើរូបខ្ញុំដែលធ្វើជាគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតំលៃឃុំនោះ គឺគ្រាន់តែបុគ្គលគ្មានប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណោះ ព្រោះគេគ្រាន់តែលើកបន្តុបខ្ញុំ ប៉ុន្តែគេមិនដែលអោយខ្ញុំដឹងលំអិតក្នុងគំរោងណាមួយសោះឡើយ។ ជាឧទាហរណ៍គំរោងសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ប្រវែង ៦៧២ម៉ែត្រនៅក្នុងឃុំ។ មេឃុំឃើញភាពមិនប្រក្រតីក្នុងគំរោងបែរជាគាត់មិនបានប្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំអោយដឹងទេ ជាពិសេសខ្ញុំតែម្តងដែលជាគណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតំលៃស្រាប់។ ផ្លូវថ្នល់ត្រូវបានបញ្ចប់ដោយមិនត្រូវតាមស្តង់ដារបច្ចេកទេសបន្ទាប់ពីក្រុមអ្នកបច្ចេក-

ទេសថ្មី (TSS) បានវាយតំលៃរួច។ ទោះបីជាខ្ញុំមានឱកាសនិយាយជាមួយអ្នកធ្វើកិច្ចសន្យាក៏ដោយ ក៏គេមិនស្តាប់ខ្ញុំដែរ គេស្តាប់តែមេឃុំប៉ុណ្ណោះ។ វាមិនត្រឹមតែខ្ញុំជាគណៈកម្មាធិការស្ត្រីប៉ុណ្ណោះទេ ទោះបីតួនាទីក្នុងយេនឌ័រ និងសុខភាពក៏ដោយ ក៏គេមិនសូវស្តាប់ខ្ញុំដែរ។ តាមពិតខ្ញុំបានទទួលវគ្គបណ្តុះបណ្តាលយេនឌ័រ ហើយខ្ញុំគិតថា ខ្ញុំមានចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបំពេញតួនាទីជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំបានល្អ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនដែលទទួលប្រាក់ឧបត្ថម្ភសោះក្នុងការអនុវត្តន៍ការងាររបស់ខ្ញុំ។ ដូច្នេះហើយបានជាខ្ញុំពុំសូវដើរឆ្ងាយពីភូមិដើម្បីផ្សព្វផ្សាយពតិមាន។

ខ្ញុំមានការត្រេកអរណាស់ ហើយមានអារម្មណ៍ធូរស្រាលមែនទែនដែលអ្នកបានមកសំភាសន៍ខ្ញុំម្តងម្នាក់ដូច្នេះ។ ខ្ញុំបានគិត២ យប់ទុកជាមុន ហើយថាតើខ្ញុំត្រូវលាតត្រដាងនូវរាល់បញ្ហាទាំងនេះឬអត់? ខ្ញុំក៏ដឹងដែរថា បើខ្ញុំនិយាយរឿងនេះប្រាប់ គេវាហាក់ដូចជាការជះទឹកដាក់គ្នាប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែវាមិនធ្វើអោយខ្ញុំរស់នៅដោយស្ងប់បាននោះទេប្រសិនខ្ញុំព្យាយាមលាក់ទុកបញ្ហា គ្រប់បែបយ៉ាងនោះ។ ម្សិលមិញមេឃុំបាននិយាយថាបើយើងទាំងអស់គ្នាត្រូវបានគេសម្ភាសន៍ នៅថ្ងៃស្អែកនេះ សូមឆ្លើយ តែអ្វីដែលគេសួរបាន ហើយ កុំនិយាយអ្វីក្រៅ ប្រធានបទអោយសោះ។

"បើគេសួរពីគោ សូមឆ្លើយគោ កុំឆ្លើយពីក្របី "

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដទៃបានបន្ទោសខ្ញុំថា ខ្ញុំមិនដែលមកធ្វើការនៅការិយាល័យរាល់ថ្ងៃទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំដឹងតួនាទីរបស់ខ្ញុំច្បាស់លាស់ ហើយខ្ញុំទៅការិយាល័យសំរាប់តែពេលប្រជុំប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំមិនចាំបាច់ទៅការិយាល័យរាល់ថ្ងៃទេ បើអោយខ្ញុំទៅដើម្បីតែបោសសំអាត និងហុចទឹកតែនោះ។ ហើយហ្នឹងមិនមែនជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្ញុំទេ។ ខ្ញុំខ្លាចផងដែរ ព្រោះខ្ញុំជាមនុស្សនិយាយចំៗមិនលាក់លៀមខ្ញុំនឹងត្រូវគេធ្វើបាប ហើយនឹងគ្មាននរណាថែរទាំកូនរបស់ខ្ញុំទេ ប្រសិនបើខ្ញុំសំភាសន៍រួមគ្នាជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំដទៃទៀតខ្ញុំក៏មិនបានប្រាប់រឿងរ៉ាវទាំងអស់នោះដែរ។ ខ្ញុំជាបេក្ខជនគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំធ្វើការជាមួយគ្នាបានល្អ ប៉ុន្តែអ្នកដែលមានបញ្ហាគឺតែខ្ញុំម្នាក់ឯងប៉ុណ្ណោះ ហើយនិងក្រុមប្រឹក្សាឃុំនៅឃុំដទៃទៀត ពីព្រោះខ្ញុំមិនអាចបិទមាត់គ្រប់ពេលទេ ហើយខ្ញុំក៏ដឹងថាគ្មាននរណា ម្នាក់អាចបង្ខំខ្ញុំអោយបិទមាត់បានដែរ។ បញ្ហាលំបាកបំផុតក្រៅពីបញ្ហាទាំងអស់ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើទៀតនោះ គឺកំរិតជីវភាពនៃការរស់នៅ។ ខ្ញុំទទួលបានប្រាក់ខែតែ៧0.000 រៀលប៉ុណ្ណោះក្នុង ១ខែហើយគ្រាន់តែចំណាយលើការធ្វើដំណើរទៅប្រជុំ ៤ដង ក្នុង ១ខែ នោះវាជិតអស់ទៅហើយ ខ្ញុំមិនចង់ធ្វើជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំទៀតទេ ហើយខ្ញុំពិតជាចង់លាឈប់ពីការងារណាស់ ខ្ញុំនឹងមិនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទៀតទេនៅអណត្តិក្រោយ។

បទពិសោធន៍ និង ការឆ្លុះបញ្ចាំងស្ត្រី
ភាពជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់

លោកស្រី វង់ ស៊ូ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានជ័យ ស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង

សូមគោរពឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញាដែលជាភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិជាទីគោរព និងរាប់អាន។

ខ្ញុំមានកិត្តិយសណាស់ដែលត្រូវបានទទួលការអញ្ជើញចូលរួមថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងវេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្ដីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការចូលរួមនេះនៅថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំសូមឆ្លៀតឱកាសនេះ ដើម្បីថ្លែងអំណរគុណដល់អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា GAD/C និងនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន DoLA ដែលបានអញ្ជើញរូបខ្ញុំឱ្យមកចូលរួមក្នុងថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរដល់គំរោងកែទំរង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ GTZ-ARDP ក្នុងការចូលរួមរៀបចំ និងឧបត្ថម្ភវេទិកានេះឡើង និងផ្ដល់ការគាំទ្រយ៉ាងសកម្មជាច្រើនចំពោះដំណើរការវិមជ្ឈការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ខ្ញុំឈ្មោះ **វង់ ស៊ូ** ជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានជ័យ ស្រុកសំឡូត ខេត្តបាត់ដំបង និងក្នុងនាមខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ដែលមានវត្តមានថ្ងៃនេះ គឺដើម្បីចែករំលែកជាមួយ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ទាំងអស់អំពីការងារប្រកបដោយជោគជ័យរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីទាំងបីនៅក្នុងឃុំមានជ័យ។ យើងទាំងអស់គ្នាបានធ្វើការរួមគ្នាយ៉ាងខ្លាំងក្លាអស់រយៈពេលបីឆ្នាំកន្លងមកដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្ដូរនូវអ្វីដែលអាចធ្វើបាន ហើយនឹងប្រើសិទ្ធិអំណាចរបស់យើងដើម្បីលើកឡើងអំពីបញ្ហាស្ត្រីជាច្រើន។

ធ្វើការដើម្បីប្រជាជន និងស្ត្រីមិនមែនជារឿងថ្មីសំរាប់ខ្ញុំនោះទេ ព្រោះខ្ញុំបានធ្វើការ ៦ ឆ្នាំរួចមកហើយជាសមាជិកសកម្មរបស់សមាគមស្ត្រីកម្ពុជានៅក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំ។ ដូច្នេះហើយនៅក្នុងការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ លោកអភិបាលស្រុក ហើយនឹងប្រជាជនបានជំរុញលើកទឹកចិត្តខ្ញុំឱ្យឈរឈ្មោះក្នុងបញ្ជីបេក្ខជន។

"ហើយខ្ញុំត្រូវបានគេបោះឆ្នោតអោយជាមេ ឃុំ"

នៅពេលនោះខ្ញុំមានអារម្មណ៍ច្របូកច្របល់ណាស់ថែមទាំងរំភើប និងភ័យផងដែរ។ ជាមួយគ្នានេះមានសំនួរជាច្រើនបានលេចឡើង

ក្នុងអារម្មណ៍របស់ខ្ញុំ។

"តើខ្ញុំនឹងធ្វើការងារនេះយ៉ាងដូចម្តេច? មានការងារ និងការខ្វល់ខ្វាយជាច្រើនចំពោះខ្ញុំ ចំពោះរូបខ្ញុំជាស្ត្រីដែលមានការរើសអើងពីសង្គមផងនោះថា តើស្ត្រីអាចធ្វើជាមេឃុំ និងធ្វើការងារបានល្អដូចម្តេចទៅ ?"

ប៉ុន្តែថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានវត្តមាននៅទីនេះគឺដើម្បីជំរាបជូន ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញា ថា **"ទេ"** ស្ត្រីអាចធ្វើជាមេឃុំ ឬ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងធ្វើការងាររបស់គាត់បានល្អជាងបុរសទៀតផង។

ការបញ្ឈប់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ គឺជាការងារអាទិភាពមួយសំរាប់ស្ត្រីនៅក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំ ដូច្នេះហើយយើង (ទាំងក្រុមប្រឹក្សាឃុំប្រុសនិងស្រី) បានចាប់ផ្តើមធ្វើយុទ្ធនាការបង្កើនការយល់ដឹង យេនឌ័រក្នុង៦ភូមិនៅក្នុងឃុំ។ យុទ្ធនាការនេះយើងបានប្រាប់ដល់អ្នកភូមិទាំងអស់គ្នាអំពីគណៈកម្មាធិការដោះស្រាយជំលោះ ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងតួនាទីរបស់គណៈកម្មាធិការទាំងនោះដែលអាចធ្វើការការពារដល់ស្ត្រី

"ចាស់ វាពិតជាជោគជ័យដំបូងរបស់យើងសំរាប់ការងារបីឆ្នាំកន្លងមក គឺការកាត់បន្ថយអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ"

ប៉ុន្តែរឿងនិមួយៗតែងតែមានមុខពីរ ចាស់មែនហើយយើងមានការលំបាកណាស់។ នៅពេលដែលខ្ញុំ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំស្ត្រីពីរនាក់ទៀតនៅក្នុងឃុំមានជ័យបានចាប់ផ្តើមធ្វើការងារ យើងឃើញថា មានការប្រឆាំងការមិនទុកចិត្ត ការព្រងើយកណ្តើយពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាបុរសផងដែរ។ ប៉ុន្តែក្រោយមកក៏មានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងរលូន និងរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមកផងដែរ។ ពួកយើងមានទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯងកាន់តែច្រើនផងដែរទៅលើការអនុវត្តន៍ការងារ និងតួនាទីរបស់យើងបន្ទាប់ពីបានចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរបស់អង្គការចំរើនស្ត្រី និងអមរា។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយស្ត្រីអាច ឬ នៅតែចូលរួមការងារក្រុមប្រឹក្សាឃុំយ៉ាងច្រើនពិតប្រាកដ។ ក្នុងនាមជាស្ត្រីទាំង ៣នាក់ក្នុងក្រុម-ប្រឹក្សាឃុំរបស់ខ្ញុំ យើងខ្ញុំបានធ្វើអោយយើងកាន់តែរឹងមាំឡើងក្នុងការឆ្លុះបញ្ចាំងពីតំរូវការរបស់ស្ត្រី នៅក្នុងរបៀបវារៈរបស់យើង។ ខ្ញុំសូមសំណូមពរអោយមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រី ៣នាក់គ្រប់ឃុំនៅទូទាំងប្រទេស។ យើងត្រូវការស្ត្រីច្រើនទៀតដើម្បីអោយគេបោះឆ្នោតអោយសំរាប់ការបោះឆ្នោតនាពេលខាងមុខ ហើយយើងត្រូវការស្វែងរកនូវវិធីសាស្ត្រដែលយើងអាចឈានទៅរកការរីកចំរើន។

លើសពីនេះទៀតក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីត្រូវការការជួយជ្រោមជ្រែងពី NGOs ទាំងឡាយដែលធ្វើការនៅក្នុងសហគមន៍ជាមួយនឹងប្រជាជនដើម្បីធ្វើការឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាពថែមទៀត។

យើងត្រូវការវគ្គបណ្តុះបណ្តាលថែមទៀត ប៉ុន្តែវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមិនមែនជារឿងតែមួយមុខប៉ុណ្ណោះទេដែលយើងត្រូវការ ហើយវគ្គបណ្តុះបណ្តាលយេនឌ័រនឹងមិនជួយបានច្រើនទេ ដរាបណាយើងមិនបញ្ចូលក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាបុរសផងនោះ។

សូមអរគុណ!

បទពិសោធន៍ និង ការឆ្លុះបញ្ចាំង
ស្ត្រីភាពជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់

លោកស្រី គង់ ផល្លី សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំកំពង់ក្របៅ ស្រុកស្ទឹងសែន ខេត្តកំពង់ធំ

សូមគោរពឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញា ដែលជាភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិជាទីគោរព និងរាប់អាន។

ខ្ញុំមានកិត្តិយស និងពេញចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ដែលបានមកចូលរួមថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងវេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការចូលរួមនេះនៅថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំសូមឆ្លៀតឱកាសនេះ ដើម្បីថ្លែងអំណរគុណដល់អង្គការ យេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា GAD/C និងនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន DoLA ដែលបានអញ្ជើញរូបខ្ញុំឱ្យមកចូលរួមក្នុងថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណផងដែរចំពោះគំរោងកែទំរង់រដ្ឋបាល និងវិមជ្ឈការ GTZ-ARDP ក្នុងការខិតខំយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍នេះឡើងគួរជាទីមោទនៈ។

"**៣ឆ្នាំជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ**" នៅពេលដែលខ្ញុំត្រូវបានគេអញ្ជើញអោយមកចូលរួមក្នុងវេទិកានេះ ដើម្បីចែករំលែកនូវបទពិសោធន៍ចំពោះការងារជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំបីឆ្នាំកន្លងមក ខ្ញុំបានគិតមួយភ្លែត ហើយយល់ថា "**វាមិនជាការពិបាកណាស់ទេចំពោះខ្ញុំ ប៉ុន្តែខ្ញុំក៏មានមោទនភាពចំពោះខ្លួនឯងដែរ។**"

ខ្ញុំឈ្មោះ **គង់ ផល្លី** ខ្ញុំបានឈរឈ្មោះក្នុងការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ គឺដើម្បីជួយ និងបំរើប្រជាពលរដ្ឋក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំ។ ហើយ "**ខ្ញុំបានជាប់ឆ្នោតជាក្រុមប្រឹក្សាដែលជាស្ត្រីតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំ**"

ការប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ និងបញ្ហាស្ត្រី គឺជាផ្នែកយ៉ាងសំខាន់ដែលខ្ញុំបានផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើអស់រយៈពេល ៣ឆ្នាំកន្លងមក។ ទោះបីជាមានបញ្ហា និងឧបសគ្គបានកើតឡើងចំពោះខ្ញុំយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំនៅតែចាំជាប់ជានិច្ចចំពោះអ្វីដែលបានសន្យាចំពោះប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្ញុំថា "**ខ្ញុំនឹងប្រើសិទ្ធិអំណាចរបស់ខ្ញុំអោយអស់ពីសមត្ថភាពដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេ**"។

ការផ្តល់នូវភ្លើងអគ្គិសនីក្នុងឃុំដោយមាន

ការចុះកុងត្រាជាផ្លូវការជាមួយក្រុមហ៊ុនឯកជនដែលឆ្នាំដំបូងគឺត្រូវយកតំលៃថេរ និងឆ្នាំបន្ទាប់នឹងបញ្ចុះតំលៃ។ ផ្ទុយទៅវិញវាគួរអោយភ្ញាក់ផ្អើលណាស់ដែលម្ចាស់កុងត្រាមិនទាន់នឹងបានមួយឆ្នាំផង បែរជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនភ្លើងឯកជនស្នើសុំអោយតំលើងថ្លៃភ្លើងទៅវិញ។ ពេលនោះខ្ញុំបាននិយាយក្នុងអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាថា **"ទេ !"**

យើងមិនគួរយល់ព្រមនឹងសំណើនេះទេ ហើយយើងមិនត្រូវចំណាយលើសពីហ្នឹងទៀតដែរ ពីព្រោះយើងមានកិច្ចសន្យាជាមួយគ្នារួចទៅហើយថាតំលៃនៅថេរ។ **"ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវយល់ព្រមជាមួយគេ?** "សហការីរបស់ខ្ញុំក៏គេបានយល់ស្របទៅនឹងគំនិតរបស់ខ្ញុំដែរ ប៉ុន្តែគេមិនច្បាស់ថា គេអាចធ្វើអន្តរាគមន៍លើរឿងនេះបានជោគជ័យ ឬ ក៏អត់ទេ? ខ្ញុំក៏និយាយទៀតថា ខ្ញុំនឹងសន្យាដោះស្រាយបញ្ហានេះ ដូច្នេះ **"ខ្ញុំត្រូវតែយកករណីនេះ មកធ្វើការតវ៉ាទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ"**។ ទីបញ្ចប់ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនឯកជនបានយល់ព្រមទៅតាមកុងត្រាថា នឹងរក្សាតំលៃដដែល។ នេះគឺជាសមិទ្ធផលរបស់ខ្ញុំ។

ប៉ុន្តែថ្ងៃនេះខ្ញុំចង់ចែករំលែករឿងរ៉ាវ និងការលំបាក ដែលខ្ញុំបានជួបប្រទះអស់រយៈពេលបីឆ្នាំកន្លងមកដល់ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញាទាំងអស់អោយបានដឹង និងជ្រាបជាពត៌មាន ហើយទោះបីជាឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញាជឿ ឬ មិនជឿក៏ដោយ។ ការលំបាកសំរាប់ខ្ញុំវាមានច្រើនពេក ហើយបើគ្រាន់តែគិតវាស្ទើរតែធ្វើអោយខ្ញុំស្រក់ទឹកភ្នែកទៅហើយ។

រឿងដែលគួរអោយភ្ញាក់ផ្អើលដំបូងនោះគឺ នៅពេលដែលខ្ញុំបានដឹងថា មានស្ត្រីផ្សេងម្នាក់ទៀតដែលមិនមែនជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំត្រូវបានមេឃុំតែងតាំងអោយទទួលខុសត្រូវលើបញ្ហាស្ត្រី និងកុមារ។ តើយើងមិនបានរៀនទេ ឬ នៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដែលថា ការងារនេះជាការទទួលខុសត្រូវជាផ្លូវការរបស់ខ្ញុំ?

ខ្ញុំនៅតែមិនទាន់មានចំលើយនៅឡើយ?

បន្ទាប់មកការងាររបស់ខ្ញុំត្រូវបានផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្នមានរយៈពេល ២ ខែដោយគ្មានកំណត់ហេតុ ឬ របាយការណ៍ណាទេ។ តើហេតុអ្វីបានជាយ៉ាងនេះ? តើយើងមិនបានរៀនទេ ឬ ដែលថា ប្រជាជនជាអ្នកជ្រើសរើសខ្ញុំឡើង ហើយមានតែពួកគាត់ទេដែលអាចដកយកសិទ្ធិក្នុងការធ្វើការងារពីខ្ញុំបាន?

មកដល់ពេលនេះខ្ញុំនៅតែគ្មានចំលើយសោះសំរាប់ខ្ញុំ !

ប្រសិនបើថ្ងៃនេះយើងនៅតែសួរនូវសំនួរស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៃការចូលរួមនេះ នៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់វាមិនអាចកើតឡើងទេ បើគ្រាន់តែផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលចំពោះតែស្ត្រីប៉ុណ្ណោះនោះ។

យើងត្រូវការការជួយគាំទ្រជាច្រើនផ្សេងទៀត។

ជារៀងរាល់ព្រឹកខ្ញុំតែងតែស្តាប់វិទ្យុ ហើយខ្ញុំសប្បាយចិត្តណាស់ដែលបានឮអង្គការក្រៅ

រដ្ឋាភិបាលជាច្រើនបាន និងកំពុងព្យាយាមជួយស្ត្រីជាច្រើនទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា។ ប៉ុន្តែក្រោយមកខ្ញុំបានសួរខ្លួនឯងថា តើអង្គការទាំងនោះនៅឯណា? ហើយពួកគេបាននិយាយតែនៅក្នុងវិទ្យុទេឬ?

យើងជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំស្ត្រីពិតជាត្រូវការអ្នកទាំងអស់គ្នាណាស់

យើងត្រូវការអ្នកទាំងអស់គ្នាដើម្បីជួយក្នុងការសំរេច និងដោះស្រាយបញ្ហាដែលបានជួបប្រទះយើងត្រូវការអ្នកទាំងអស់គ្នាជួយដើម្បីធ្វើអោយឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការ និងផលប្រយោជន៍របស់ស្ត្រីនៅក្នុងគំរោងអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំ។ យើងក៏ត្រូវការអ្នកទាំងអស់គ្នាទៀតផងដែរ ដើម្បីអោយមានស្ត្រីកាន់តែច្រើនក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំសំរាប់ការបោះឆ្នោតនាពេលខាងមុខនេះ។

ជាពិសេស គឺយើងត្រូវការអ្នកទាំងអស់គ្នាដើម្បីធ្វើការរួមគ្នា។

សូមអរគុណ!

លោកស្រី ហាក់ លី សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំរំចេក ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប

សូមគោរពឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញាដែលជាភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិជាទីគោរព និងរាប់អាន។

ជាដំបូងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណដល់អង្គការយេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា GAD/C និងនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន DoLA និងអង្គការ GTZ និងគំរោងកែទំរង់រដ្ឋបាលវិមជ្ឈការ ARDP ដែលបានផ្តល់ឱកាសអោយខ្ញុំមានវត្តមាននៅទីនេះ ដើម្បីចែករំលែកបទពិសោធន៍ជាស្ត្រីនយោបាយម្នាក់ក្នុងវេទិកាពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្តីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៅថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ខ្ញុំឈ្មោះ **ហាក់ លី** សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីតែម្នាក់គត់បានជាប់ឆ្នោតក្នុងឃុំរំចេក ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប។ ទោះបីខ្ញុំជួបការលំបាក និងឧបសគ្គអស់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំកន្លងមកជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីតែម្នាក់យ៉ាងណាក៏ដោយ **"ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែមិនបាត់បង់នូវសេចក្តីក្លាហានដើម្បីបំរើស្ត្រី និងបុរសនៅក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំឡើយ ពីព្រោះខ្ញុំបានទទួលការគាំទ្រជ្រោមជ្រែងយ៉ាងកក់ក្តៅពីប្រជាជននៅក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំក្នុងការទទួលបានតួនាទីនេះ"** ហើយពួកគេគឺជាអ្នកដែលផ្តល់សេចក្តីក្លាហានអោយខ្ញុំឈរឈ្មោះជាបេក្ខជនបោះឆ្នោតឃុំកាលពីឆ្នាំ ២០០២។ ទោះបីជាការបារម្ភដ៏ធំបំផុតរបស់ខ្ញុំថា តើខ្ញុំអាចនឹងធ្វើជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំបាន ឬអត់នោះក៏ដោយ ៣ឆ្នាំកន្លងមកនេះខ្ញុំបានរៀនសូត្រជាច្រើនដែលធ្វើអោយខ្ញុំកាន់តែមានទំនុកចិត្តកាន់តែខ្លាំង ក្នុងការងារជាប្រចាំរបស់ខ្ញុំ និងខ្លួនខ្ញុំដោយសារតែខ្ញុំបានរៀនពីអង្គការចំរើនស្ត្រី។

ខ្ញុំធ្វើការ ៥ថ្ងៃក្នុង ១អាទិត្យនៅឯការិយាល័យ ហើយទទួលខុសត្រូវនូវការងារជាមួយចំនួនដូចខាងក្រោម:

- ការងាររដ្ឋបាល
- ការសរសេររបាយការណ៍
- ការងារស្ត្រី និងកុមារ
- ការចុះទៅតាមភូមិ

ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនសូវបានចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃ

ការសំរេចចិត្តប៉ុន្មានទេ ពីព្រោះយោបល់របស់ខ្ញុំភាគច្រើនត្រូវបានគេបដិសេធ ឬ ត្រូវបានគេប្រាប់ថាខ្ញុំមិនដឹងអីទេ ឬ មិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ឡើយ ។ រឿងដែលសំខាន់ជាងនេះទៀតគឺថា ដំណើរការនៃការសំរេចលើការងារក្រដាសស្នាមត្រូវបានធ្វើនៅឯផ្ទះរបស់មេឃុំ ក្នុងខណៈដែលខ្ញុំកំពុងតែនៅប្រចាំការនៅការិយាល័យឃុំដូចជាអ្នកយាម ។ ខ្ញុំបានរៀននិងយល់ដឹងពីច្បាប់ពីតួនាទីជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ ហើយខ្ញុំបានយល់ដឹងពីបញ្ហានេះច្បាស់ជាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាបុរសក៏ដោយ ក៏ពួកគេមិនទទួលស្គាល់នូវចំណេះដឹងរបស់ខ្ញុំដែរ ពីព្រោះខ្ញុំជាស្ត្រីតែម្នាក់ឯងគត់នៅក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំ ។

ខ្ញុំបានរៀនច្បាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំយ៉ាងពិតប្រាកដ ហើយបានយល់ដឹងថា តួនាទីរបស់ស្មៀននៅក្នុងឃុំ គឺជួយការងាររដ្ឋបាលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ "**ប៉ុន្តែការងារទាំងនោះបានធ្លាក់មកលើខ្ញុំដដែល ហើយថែមទាំងគាត់ចាត់ទុកខ្ញុំធ្វើមិនបានល្អទៀតផង**"

ខ្ញុំសូមលើករឿងពិតមួយដែលកើតមានឡើងលើរូបខ្ញុំជូន : ថ្ងៃមួយមានគ្រួសារពីរនាក់មកការិយាល័យឃុំដើម្បីយកលិខិតបញ្ជាក់ស្នើសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ហើយឯកសារទាំងនោះស្មៀនឃុំបានសន្យានឹងធ្វើរួចនៅថ្ងៃនោះ ។ ពេលនោះ ខ្ញុំឆែកឆេររកមើលឯកសារគ្រប់ទីកន្លែងតែមិនឃើញ ហើយខ្ញុំសំរេចចិត្តទូរស័ព្ទទៅស្មៀន និងសួរគាត់ពីឯកសារទាំងនោះបែរជាស្មៀនឃុំឆ្លើយទាំងសំលេងខឹង និងសួរខ្ញុំហេតុអ្វីបានជាទូរស័ព្ទទៅរកគាត់បើត្រូវការអ្វីសូមទៅជួបគាត់ផ្ទាល់ ។

រាល់ថ្ងៃខ្ញុំចំណាយលុយហោប៉ៅខ្លួនឯងក្នុងការធ្វើដំណើរទៅធ្វើការងារតាមភូមិដោយគ្មានការបង់សងពីថវិកាឃុំអោយខ្ញុំវិញទេ នេះមិនត្រឹមតែខ្ញុំទេក្រុមប្រឹក្សាឃុំដទៃទៀតក៏មិនបានដែរ នេះជាទំលាប់នៅក្នុងឃុំរបស់ខ្ញុំ ។ តែចំពោះ ខ្ញុំវាធ្ងន់ធ្ងរជាងគេ ពីព្រោះខ្ញុំត្រូវការចំណាយលុយផ្ទះដើម្បីធ្វើការអោយឃុំ ។

ខ្ញុំមិនមែនត្អូញត្អែរថា ខ្ញុំមានការងារច្រើនជាងក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាបុរសឡើយ ។ តែខ្ញុំកំពុងតែត្អូញត្អែរពីការរើសអើងរបស់សង្គម និងការឆ្លើយតបជាបន្ទាន់ពីក្រុមអ្នកពាក់ពន្ធ័ទាំងអស់ ។

យើងជាក្រុមប្រឹក្សាឃុំជាស្ត្រីត្រូវការការជួយគាំទ្រជ្រោមជ្រែងបន្ត ដូចជាបងស្រីក្រុមប្រឹក្សាឃុំមានជ័យ និងឃុំក្របៅដែលបានលើកឡើងក្នុងសុន្ទរកថារបស់គាត់ផងដែរ ។

ចាស៎ មែនហើយយើងត្រូវការវគបណ្តុះបណ្តាលក្រុមប្រឹក្សាឃុំទាំងបុរស និងស្ត្រី ហើយបើយើងផ្តោតការសិក្សាលើតែស្ត្រីនោះ នោះបញ្ហាមិនអាចដោះស្រាយបានទេ ។ ខ្ញុំមានបំណងចង់អោយមានស្ត្រីកាន់តែច្រើនត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគ្រប់ឃុំផងដែរ ។

ទោះបីតិចក៏ដោយ" **តែមិនត្រូវអត់ទេក្នុងឃុំនីមួយៗ ប្រសិនប្រជាជនចង់បានខ្ញុំទៀត ខ្ញុំនឹងឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតបន្តទៀតនៅអាណត្តិក្រោយ ប៉ុន្តែពេលនោះខ្ញុំចង់ជាប់ឆ្នោតជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ដែលខ្ញុំអាចនឹងមានសិទ្ធិអំណាចដើម្បីបំពេញការងារ និងឆ្លើយតបនឹងតំរូវការរបស់ស្ត្រី**" ។

សូមអរគុណ!

ធីតា ឃីះ នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការសីលការ
ថ្ងៃទី ១៧ មករា ២០០៥ ទីក្រុង ភ្នំពេញ

ខ្ញុំមានកិត្តិយសនៅក្នុងពេលនេះ ដោយបានទទួលភារកិច្ចមកចែករំលែកនូវទស្សនៈផ្ទាល់ខ្លួនមួយចំនួនដែលខ្ញុំទទួលបានដោយឆ្លងកាត់បទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួន និងដោយការរៀនសូត្រពីអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទនេះព្រមទាំងយោងទៅលើការសង្កេត និងស្រាវជ្រាវផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំផ្ទាល់ផង ខ្ញុំសូមលើកមកនូវចំនុចគោល៧ ដោយសង្ខេបដែលមាន :

១.អ្វីទៅជាអង្គការស្ត្រីបច្ចុប្បន្ននៅកម្ពុជា? តើគេធ្វើអ្វីខ្លះ នៅពេលបច្ចុប្បន្ន និងដើម្បីអ្វី?

២.តើគេបានជួបឧបសគ្គអ្វីខ្លះ ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពរបស់គេ?

៣.អនុសាសន៍អ្វីខ្លះ ដើម្បីធ្វើអោយសំរេចនូវគោលបំណង?

នៅក្នុងចំណោមអង្គការស្ត្រីដែលបច្ចុប្បន្ននេះកំពុងដំណើរការនៅក្នុងសង្គមកម្ពុជាយើងសព្វថ្ងៃអាចចាត់ទុកជា ២ ប្រភេទ: ទី ១ ស្ថាប័នសង្គមសាធារណៈ និងទី ២ ស្ថាប័នសង្គមស៊ីវិល។

ស្ថាប័នសាធារណៈ គឺជាស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមាន ១) ផ្នែកនិតិប្រតិបត្តិ ២) និតិបញ្ញត្តិដែលមានរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភា និងទី៣ ផ្នែកតុលាការ។ អង្គការដែលបំរើអោយស្ត្រីនៅក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលយើងមានក្រសួងកិច្ចការនារីដែលមានបណ្តាញតាមរយៈខ្សែបណ្តោយទៅដល់ ខេត្ត ស្រុក ឃុំ និងភូមិ។

តាមរយៈខ្សែបណ្តោយរបស់ខ្លួនក្រសួងកិច្ចការនារី បានគ្រប់គ្រងទៅលើមជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍ចំនួន ៦ខេត្ត។ ក្រសួងកិច្ចការនារីគឺជាយន្តការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងមានភារកិច្ចដើម្បីលើកស្ទួយ និងការពារផលប្រយោជន៍ និងសិទ្ធិរបស់ស្ត្រី និងគ្រួសាររបស់គេក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្រសួងធ្វើការសំរបសំរួលជាមួយក្រសួងមន្ទីរខេត្តក្រុងដែលពាក់ព័ន្ធ ក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ-សង្កាត់ គណៈកម្មការនានា និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល **"ដើម្បីបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ទៅក្នុងគោលនយោបាយជាតិ គោលនយោបាយមូលដ្ឋាន និងកម្មវិធីនានាដើម្បី**

បង្កើនសមាមាត្រនៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីអោយបានជាអតិបរមាតាមដែលអាចធ្វើទៅបានក្នុងស្ថាប័ន ជាតិគ្រប់ជាន់ថ្នាក់"។

ក្រសួងកិច្ចការនារីបានធ្វើគំរោងនារីរតនៈ ២ លើករួចមកហើយលើកតំកើងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់ស្ត្រី។ ក្រសួងកិច្ចការនារីបានជ្រើសរើសយកក្រសួងមួយចំនួនជាអាទិភាពមានក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រសួងអប់រំ ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច ក្រសួងផែនការ ក្រសួងទេសចរណ៍ និងក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដោយលើកជាគំរោងកម្មវិធីជាក់ស្តែងមកអនុវត្ត។ បន្ថែមទៅលើនោះទៀត ក្រសួងធ្វើការជាមួយក្រុមបង្គោលយេនឌ័រនៅគ្រប់ក្រសួង។ រដ្ឋមន្ត្រីនៃក្រសួងកិច្ចការនារីក៏ជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា ដើម្បីស្ត្រីដែលជាសេនាធិការដល់រាជរដ្ឋាភិបាល រួមទាំងការផ្តល់អនុសាសន៍នានាទៅលើការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយច្បាប់ សេចក្តីប្រកាស និងវិធានការផ្សេងៗ សំរាប់ "**លើកស្ទួយតួនាទី និងសង្គមកិច្ចរបស់ស្ត្រីខ្មែរ ហើយនិងលុបបំបាត់ការជួញដូរ ការចាប់ពង្រត់ និងការកេងប្រវ័ញ្ចទៅលើស្ត្រី និងកុមារ**"។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា ដើម្បីស្ត្រីក៏ជាយន្តការមួយសំរាប់ពិនិត្យ និងលើកជាអនុសាសន៍សំរាប់របាយការណ៍ថ្នាក់ជាតិក្នុងការប្រតិបត្តិ និងឆ្លើយតបទៅនឹងការអនុវត្តន៍អនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទំរង់ នៃការរើសអើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីភេទ (CEDAW)។ ស្ថាប័ននេះមានសមាជិកថ្នាក់រដ្ឋលេខាធិការមកពី ១៤ ក្រសួង និងស្ថាប័ន ២ (គឺស្ថាប័នគណៈកម្មាការសិទ្ធិមនុស្ស និងគណៈកម្មាការជាតិសំរាប់កុមារ)។ ខាងផ្នែកនិតិបញ្ញត្តិមានរដ្ឋសភា និងព្រឹទ្ធសភាជាស្ថាប័នដែលមានគណៈកម្មាការសុខាភិបាលសង្គមកិច្ច ការងារ និងកិច្ចការនារី។ គណៈកម្មាការនេះ មានភារកិច្ចត្រួតពិនិត្យ និងតាក់តែងច្បាប់ទាំងឡាយដែលទាក់ទងទៅលើប្រធានបទខាងលើ។ យើងពុំមានស្ថាប័ននារីទេក្នុងប្រពន្ធ័តុលាការ។

ខាងផ្នែកសង្គមស៊ីវិល យើងមានអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា ដែលបានធ្វើសកម្មភាពដើម្បីចូលរួមក្នុងការជួយស្ត្រី។ ក្នុងចំណោមអង្គការទាំងនោះយើងអាចធ្វើការបែងចែកចេញជា ២ ប្រភេទ : ទី ១ គឺអង្គការដែលធ្វើការងារខាងផ្នែកលើកតំកើងសេដ្ឋកិច្ចទី ២ គឺអង្គការដែលធ្វើការងារការពារ និងលើកស្ទួយសិទ្ធិដែលរួមទាំងសិទ្ធិចូលរួមក្នុងវិស័យនយោបាយ។ អង្គការដែលធ្វើការងារផ្នែកលើកតំកើងសេដ្ឋកិច្ចមានអង្គការធ្វើខាងផ្នែកឥណទានបង្រៀនវិជ្ជាជីវៈ អប់រំទូទៅ និងខាងផ្នែកសុខភាព ។ល។ ចំណែកអង្គការដែលធ្វើការងារទាក់ទងនឹងសិទ្ធិបានធ្វើសេវាកម្មក្នុងការឃ្លាំមើលការរំលោភ និងការពារសិទ្ធិរបស់ស្ត្រីផ្តល់សេវាគាំទ្រខាងផ្នែកច្បាប់ និងសង្គមកិច្ចដល់ស្ត្រីដែលទទួលរងគ្រោះដោយអំពើហិង្សា (គឺសំដៅទៅលើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ហិង្សាដោយការចាប់រំលោភ និងហិង្សាដោយការចាប់ជំរិត ការកេងប្រវ័ញ្ច និងការជួញដូរផ្លូវភេទ)។ នៅមានអង្គការមួយចំនួនតូចទៀត ដែលធ្វើការខាងការបង្កើនសមត្ថភាព និងជំរុញស្ត្រីអោយចូលរួមក្នុងផ្នែកនយោបាយទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។

ចំណែកចលនាស្ត្រី ដែលស្ថិតនៅក្នុងជួរគណបក្សនៅមានចំនួនតិចតួចនៅឡើយ ហើយការបញ្ចេញមតិយោបល់ក៏នៅមានកំរិតផងដែរ។ គេច្រើននៅជាឧបករណ៍របស់គោលនយោបាយនៃគណបក្ស ហើយពុំទាន់ជាអ្នកមានឥទ្ធិពលទៅលើគោលនយោបាយនោះនៅឡើយទេ។

ជាទូទៅយើងសង្កេតឃើញថាស្ថាប័នពុំសូវមានការសហការគ្នាល្អទេ ដោយប្រកាន់យកតែភារកិច្ចចំពោះមុខរៀង១ខ្លួនទាំងស្ថាប័នសាធារណៈ និងសង្គមស៊ីវិល។ ជាធម្មតាអង្គការដែលធ្វើការងារខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចមានការញញើតញញើមក្នុងការចូលរួមក្នុងការងារនយោបាយ។ ដោយឡែកធនធានមនុស្សនៅក្នុងសង្គមយើងនៅមានកំរិត ដោយសារស្ត្រីភាគច្រើនទើបតែចាប់ផ្តើមចូលប្រឡូកក្នុងការងារនេះទើបបានតែរយៈពេលជិត ១០ ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ។ អង្គការភាគច្រើនបានចាត់ចំណាត់អាទិភាពតែទៅលើការងារមនុស្សធម៌បន្ទាន់ដូចជា ចំណីអាហារ សុខភាព និងការអប់រំទូទៅ។ ប៉ុន្តែការយល់ដឹងខាងផ្នែកយេនឌ័រនិងការងារគោលនយោបាយនៅមានកំរិតនៅឡើយ។ ធនធានមនុស្សដែលជាស្ត្រីទាំងនៅស្ថាប័នរដ្ឋ និងឯកជនក៏នៅមានកំរិតដោយយើងទើបតែរៀនធ្វើការអនុវត្តន៍ការងារបច្ចេក-ទេសផ្ទាល់ក្នុងផ្នែកធ្វើផែនការ និងកម្មវិធីនានានិងពុំទាន់មានបទពិសោធន៍ច្រើនទៅលើការងារផ្នែកតស៊ូមតិគោលនយោបាយផ្សេង១ និងខ្វះពតិមាន។ ស្ថាប័នទាំងនេះ ក៏ជួបការលំបាកជាច្រើនក្នុងការស្វែងរកថវិកាមកផ្គត់ផ្គង់កម្មវិធីរបស់ខ្លួន។

ស្ត្រីខ្មែរក៏ដូចជាថ្នាក់ដឹកនាំខ្មែរដទៃទៀតគ្មានបទពិសោធន៍ និងមានជំនាញតិចតួចក្នុងការធ្វើកាងារជាក្រុម។ ការសហការរវាងគ្នា និងគ្នាពុំសូវបានរលូនល្អដោយច្រើនតែធ្វើការងារដោយឯករាជ្យតែឯង។ ឧបសគ្គមួយទៀតរបស់សង្គមយើង គឺទម្លាប់អនុវត្តការងារដោយបែងចែកទៅតាមឋានៈ បុណ្យស័ក្តិ អាយុ និងទៅតាមភេទ ដោយពុំបានអោយតំលៃទៅលើសមត្ថភាពបទពិសោធន៍ និងមានទំលាប់ធ្វើការងារតាមរបៀបបញ្ជាពីលើចុះក្រោម។ ស្ថាប័នរដ្ឋ និងសង្គមស៊ីវិលពុំទាន់បានរៀបចំជាប្រព័ន្ធ និងបទដ្ឋានត្រឹមត្រូវដើម្បីកត់ត្រានូវក្បួនខ្នាតសំរាប់អនុវត្តនៅឡើយទេ ដោយភាគច្រើនធ្វើតាមតែទំលាប់បក្សពួក ឋានៈ និងតាមមេដឹកនាំដែលមានប្រជាប្រិយភាព។ សង្គមខ្មែរដែលបានរងគ្រោះដោយការកាប់សំលាប់ និងការបំផ្លិចបំផ្លាញក្នុងរបបប៉ុលពតបានបន្សល់ទុកនូវស្នាមរបួសខាងផ្លូវចិត្ត ដែលធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរភាគច្រើនបាក់ស្បាត និងបាត់បង់នូវទំនុកចិត្តចំពោះគ្នា ដែលបង្កអោយបែកបាក់សាមគ្គីភាពរវាងគ្នា និងគ្នាក្នុងការសហការធ្វើការងារជារួមព្រមទាំងមានគំនិតការពារខ្លួនច្រើនជាងការពារផលប្រយោជន៍រួម។ បរិបទសង្គមពុំសូវអំណោយផលដោយបរិយាកាសភ័យខ្លាចក្នុងការបញ្ចេញមតិ ដោយពុំមានការអនុវត្តន៍ច្បាប់ត្រឹមត្រូវប្រពន្ធ័អប់រំនៅខាងក្រៅនៅមានកំរិត

សង្គមជាសំភារៈនិយម គុណតំលៃពុំទាន់ច្បាស់ក្នុងនាមជាជាតិសាសន៍មួយបញ្ហាបុគ្គល និងបញ្ហារួមចែកពុំដាច់ និងបញ្ហាសីលធម៌រស់នៅក្នុងសង្គមចុះខ្សោយដែលជាមូលហេតុចំបងធ្វើអោយការចូលរួមរបស់បុគ្គល និងស្ថាប័ននានានៅមានកំរិត។ នេះជាការធម្មតានៅក្នុងសង្គមមួយដែលទើបតែឆ្លងកាត់ភ្លើងសង្គ្រាមរួច។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាយើងចំនួនស្ត្រីមានទៅដល់ ៥២% នៃចំនួនប្រជាជនទាំងអស់ក៏ប៉ុន្តែធនធានមនុស្ស គឺស្ត្រីមានចំនួនតិចជាងបុរស ដោយសារតែឪពុកម្តាយ អាណាព្យាបាលបានបញ្ជូនតែកូនប្រុសអោយទៅរៀន ព្រោះតែពួកគាត់មានការព្រួយបារម្ភចំពោះសុវត្ថិភាពរបស់កូនស្រីក្នុងការទៅរៀននៅសាលាដែលនៅឆ្ងាយពីផ្ទះ ហើយម្យ៉ាងទៀត គាត់ចង់ទុកកូនស្រីអោយនៅផ្ទះដើម្បីជួយធ្វើកិច្ចការងារផ្ទះ ហើយបង្វែរដោះសារថា **"ស្ត្រីវិលចង្ក្រានមិនជុំ"** ដែលជាហេតុធ្វើអោយពួកគាត់មានគំនិតថា ស្ត្រីគឺមានតួនាទីតែនៅក្នុងការថែទាំផ្ទះសម្បែង ថែទាំប្តី និងកូនតែប៉ុណ្ណោះ"។ ឯបញ្ហាសង្គមខាងក្រៅ និងបញ្ហាជីវភាព គឺជាភារកិច្ចរបស់បុរសដែលទាំងអស់នេះហើយ គឺជាសំពាធដ៏ធ្ងន់ធ្ងរសំរាប់ស្ត្រីកម្ពុជាយើងសព្វថ្ងៃ ព្រោះយើងគ្មានឱកាសបញ្ចេញនូវឧត្តមគតិគំនិតយោបល់ផ្ទាល់ខ្លួន និងរកដំណោះស្រាយសំរាប់ជីវិតរបស់យើងផ្ទាល់។ បញ្ហាទាំងអស់នេះក៏បានធ្វើអោយស្ត្រីបាត់បង់នូវជំនឿចិត្ត និងភាពក្លាហានក្នុងការក្រោកឈរ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហារបស់ខ្លួនផងដែរ ព្រោះតែយើងពុំបានទទួលការគាំទ្រពីសង្គមគ្រួសារ និងសង្គមខាងក្រៅ។ ចំពោះផ្នែកសុខភាពស្ត្រី និងកុមារបានប្រឈមមុខយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារតែសេវាសុខភាពពុំទាន់មានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ។ យើងសង្កេតឃើញថា អត្រាស្លាប់របស់ស្ត្រីនៅពេលឆ្លងទន្លេមានចំនួនច្រើនជាងគេនៅក្នុងតំបន់អត្រាកុមារស្លាប់ និងកុមារដែលមានភាពក្រិនដោយសារពុំមានអាហារគ្រប់គ្រាន់ក៏ច្រើនជាងគេក្នុងតំបន់ អត្រាអក្ខរនៃស្ត្រីក៏មានច្រើនជាងគេនៅក្នុងតំបន់ អត្រាស្ត្រីដែលពុំបានសិក្សាបន្តបន្ទាប់ពីបញ្ចប់មធ្យមសិក្សាក៏ច្រើនជាងគេ ហើយលើសពីនេះ អត្រាចំណូលជាមធ្យមសំរាប់គ្រួសារក៏មានកំរិតទាបជាងគេក្នុងចំណោមប្រទេសក្រីក្រផងដែរ។ ដោយប្រឈមមុខនឹងភាពក្រីក្រនេះ ហើយបានបង្ខំអោយប្រជាជនទាំងបុរស និងស្ត្រីចេញទៅធ្វើការរកស៊ីឆ្ងាយពីផ្ទះដែលជាបញ្ហាប្រឈមមុខយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះការឆ្លងជំងឺអេដស៍។ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សន៍កម្ពុជារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលសព្វថ្ងៃ គឺកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រអោយបានពាក់កណ្តាលពីចំនួន ៣៩% អោយនៅត្រឹមតែ ១៩% នៅឆ្នាំ ២០១៥ ខាងមុខនេះ។ ដូច្នេះ តើគោលដៅនេះអាចសំរេចទៅបានរឺទេ ប្រសិនបើគ្មានការចូលរួមពីស្ត្រីដែលមានចំនួន ៥២% នេះ? តើអាទិភាពក្នុងការចំណាយថវិការដ្ឋ និងលើកគំរោងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីឆ្លើយតបបញ្ហាជាក់ស្តែងតាមមូលដ្ឋាន និងផ្តល់ប្រយោជន៍ជាក់ស្តែងដល់ជីវិតយើងផ្ទាល់អាចធ្វើបានទេ បើគ្មានការទាមទារពីយើង? ជាទូទៅសង្គមនយោបាយ

បានដាក់សំពាធយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះស្ត្រី ដោយយើងជាស្ត្រីត្រូវបានអប់រំអោយគិតពីអ្នកដទៃមុននឹងគិតពីខ្លួនឯងនេះ ហើយគឺជាគុណសម្បត្តិដែលធ្វើអោយស្ត្រីអាចទ្រទ្រង់គ្រួសារ និងចិញ្ចឹមកូនបាននៅពេលសង្រ្គាម។ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលយើងឆ្លងផុតសង្រ្គាម និងពេលដែលគ្មានសង្រ្គាមបុរសក៏អាចធ្វើបានដូចគ្នាដែរ។ យើងយល់ថា នេះជាគុណសម្បត្តិក្នុងនាមយើងជាមនុស្សរស់នៅក្នុងសង្គមមួយដែលថ្លៃថ្នូរ ហើយយើងនឹងអាចបញ្ចៀសសង្រ្គាម និងធ្វើអោយដំណើរការអភិបាលកិច្ចមានប្រសិទ្ធភាពទៅមុខជានិច្ច។ តាមការអង្កេត និងការសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ទាប់ពីមានការបញ្រ្ជាបយេនឌ័រទៅក្នុងសង្គមយើងឃើញថា ការបណ្តុះបណ្តាលចំណេះដឹងដល់ស្ត្រី និងបុរសក្នុងបញ្ហានេះគឺមានប្រសិទ្ធិភាពយ៉ាងឆាប់រហ័សដោយស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលខ្លីតែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហា និងហេតុផលទាំងប៉ុន្មានខាងលើ យើងត្រូវ :

- បង្កើតទស្សនៈវិស័យរួមទៅលើសង្គមកម្ពុជា និងតួនាទីរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងគ្រួសារ និងសង្គមដោយបង្កើនឱកាសការងារដល់ស្ត្រី និងភាពស្និទ្ធស្នាលរវាងគ្នា និងគ្នា។
- បង្កើនការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាយេនឌ័រទៅក្នុងអង្គការស្ថាប័នសាធារណៈ និងសង្គមស៊ីវិល និងបង្កើនសកម្មភាពបញ្រ្ជាបយេនឌ័រចូលទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធយន្តការផ្សេងៗទាំងក្នុងស្ថាប័នសាធារណៈ និងសង្គមស៊ីវិល។
- បង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការរៀបចំចាត់ចែងធនធានមនុស្ស និងស្ថាប័ន។
- រួមគ្នារៀបចំលើកគំរោងដែលយើងចាប់អារម្មណ៍រួមក្នុងការស្វែងយល់ពីសង្គម និងការស្វែងរកចំណេះដឹងក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងក្នុងការអភិបាលកិច្ច ។
- បង្កើនឱកាសជួបជុំគ្នាដើម្បីចែករំលែកពត៌មានដោះស្រាយបញ្ហារួម និងជួយគ្នាទៅវិញទៅមក។
- ស្រាវជ្រាវ និងលើកតំកើងវីរភាពនារីក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរដើម្បីទុកជាគំរូដល់ស្ត្រីជំនាន់ក្រោយ និងរៀបចំទិវារំលឹកគុណ និងលើកកំពស់វីរភាពរបស់ស្ត្រី។
- រួមគ្នាតស៊ូមតិដើម្បីធ្វើអោយមានការកែប្រែទូវប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតបច្ចុប្បន្នដែលផ្តល់ឱកាសតិចតួចដល់ស្ត្រី ។
- រៀបចំជាសេវាគាំទ្រដល់ស្ត្រីដែលមានបំណង និងសមត្ថភាពចូលរួមក្នុងឆាកនយោ-បាយ ។
- លើកកំពស់ស្នាដៃរបស់ស្ត្រីក្នុងឆាកនយោបាយ ដែលបានបញ្ចេញនូវស្នាដៃពិតប្រាកដដល់ប្រជាជនមូលដ្ឋានរបស់គាត់។
- ផ្តល់ពត៌មានអោយបានទូលំទូលាយ និងចុះផ្ទាល់ដល់មូលដ្ឋាន និងពង្រឹងសមត្ថភាពថ្នាក់ដឹកនាំស្ត្រីតាមមូលដ្ឋាន ។

យើងមិនអាចសំរេចការងារខាងលើជូនសង្គមយើងដោយមិនមានការចងក្រង និងធ្វើការរួមគ្នានោះទេ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា នៅថ្ងៃអនាគតសង្គមកម្ពុជានឹងផ្តល់ឱកាសកាន់តែច្រើនដល់ស្ត្រីក្នុងការចូលរួមរៀនសូត្រ ដោយមាន

សមាមាត្រជាមួយនឹងបុរសដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាព និងស្មារតីរបស់ស្ត្រីក្នុងការចូលប្រឡូកក្នុង វិស័យនយោបាយក៏ដូចជាវិស័យផ្សេងៗទៀត នៅក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល និងសង្គមយើង។

ខ្ញុំមានជំនឿចិត្តថា នៅពេលដែលស្ត្រីមានឱកាសច្រើនក្នុងការចូលប្រឡូកនៅក្នុងសង្គម និងសំរាលការងារបុរស ដែលជារូមបានក្លាយជាចលករដ៏សំខាន់ក្នុងការរុញច្រានអោយប្រទេសយើងមានសន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចិរភាព។ ខ្ញុំជឿថា អង្គវេទិកាយើងនឹងផ្តល់នូវអនុសាសន៍បន្ថែមក្នុងជំហានជាក់ស្តែងដែលយើងអាចធ្វើរួមគ្នាដើម្បីលើកស្ទួយតួនាទីរបស់ស្ត្រីកម្ពុជាក្នុងមូលហេតុរួមសំរាប់សង្គមយើង និងមាតុប្រទេសរបស់យើង។

សូមអរគុណ !

ថ្លែងដោយ : អ្នកស្រី រស់ សុភាព នាយិកាប្រតិបត្តិ អង្គការ យេនឌ័រ និងអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីកម្ពុជា (GAD/C)

សូមគោរព ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី និងនាងកញ្ញាទាំងអស់ជាទីគោរព និងជាទីរាប់អាន ។

ខ្ញុំមានកិត្តិយសដោយមានឱកាសចូលរួមមានមតិដែលទាក់ទងទៅនឹង បញ្ហាយេនឌ័រ និងវិមជ្ឈការក្នុងកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើកទី ១ ស្ដីពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៅថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ ក្នុងប្រទេស ។

ថ្ងៃនេះខ្ញុំនឹងដកស្រង់ប្រវត្តិជោគជ័យខ្លះៗរបស់ក្រុមប្រឹក្សាស្ត្រីនៅរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ប្រទេសឥណ្ឌា (ប៉ាន់ឆាយ៉ាតរ៉ាច) ដែលនិយាយអំពីស្ត្រីចំនួន 330.000នាក់ ដែលបានចូលប្រឡូកក្នុងឆាកនយោបាយផ្លូវការ (មានន័យថាស្ត្រីដែលជាក្រុមប្រឹក្សាត្រូវបានជាប់ឆ្នោត) ហើយចំនួនស្ត្រីនេះនឹងកើនឡើងដល់ទៅជាង ១លាននាក់ក្នុងពេលដ៏ឆាប់នេះ ។

ប្រវត្តិនេះចាប់ផ្ដើមដោយច្បាប់មួយដែលបានអនុម័តក្នុងឆ្នាំ 1983 នៅក្នុងរដ្ឋកាណាតាកាភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសឥណ្ឌា ។ ច្បាប់នេះរួមមាន " **ខ** " មួយដែលចែងថា អាសនៈចំនួន 25% នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សានឹងត្រូវរក្សាទុកឱ្យស្ត្រី ។ ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សានេះត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅឆ្នាំ 1987 ។ នៅថ្ងៃ ទី1 ខែ ឧសភា ឆ្នាំ1987 គណបក្សចាណាតាដាល់ (គណបក្សដែលបានឈ្នះឆ្នោត) បានអំពាវនាវឱ្យមានអនុសញ្ញាស្ដីពីអ្នកតំណាងដែលបានជ្រើសរើសទាំង 56.000 នាក់នោះត្រូវអោយមានស្ត្រីចំនួន 25% ។ វាជាទិដ្ឋភាពដ៏អស្ចារ្យមួយដែលមានស្ត្រីចំនួន 14.000នាក់ បានចូលរួមជាតំណាងអោយស្ត្រី ។ នេះវាបានបង្ហាញនូវភាពដ៏រុងរឿងរបស់ស្ត្រីឥណ្ឌាទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌាព្រោះពេលនោះគេមានស្ត្រីចំនួន 80% បានចូលប្រឡូកក្នុងឆាកនយោបាយជាលើកដំបូងដែលធ្វើអោយពួកគេមានសេចក្ដីរំភើបនឹងជោគជ័យរបស់គេយ៉ាងខ្លាំង ។

ក្នុងកំឡុងឆ្នាំ 1995 វត្តមានរបស់ស្ត្រីក្នុងជួររដ្ឋាភិបាលបានកើនឡើងជាច្រើនដោយសារប្រទេសជាតិទាំងមូលធ្វើការផ្លាស់ប្ដូរនយោបាយ ឬ ផ្នែករដ្ឋបាលដើម្បីរក្សាទុកអាសនៈនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឱ្យស្ត្រីតាមរយៈវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ លើកទី 73 និងទី 74 ។ នៅប្រទេសឥណ្ឌាគេហៅប្រព័ន្ធនេះថា ជាប្រព័ន្ធស្ថាប័ន **ប៉ាន់ឆាយ៉ាតរ៉ាច** (PRI) ក្នុងនាមជាសមាជិករដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដែលបានបោះឆ្នោតជាប់ឆ្នោតអំណាចរបស់ស្ត្រីទាំងនោះ (ស្ត្រីជាសមាជិករដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន) រួមមានអំណាចក្នុងការធ្វើ

ការសំរេចទាំងផ្នែកទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងតំបន់ និងអំណាចក្នុងការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យតាមដានមើលរាល់ការអនុវត្តន៍ទាំងនោះ ។

ប្រព័ន្ធស្ថាប័នប៉ាន់ឆាយ៉ាតរ៉ាច

ការបែងចែកការងារជាវិជ្ជមាននៃប្រព័ន្ធស្ថាប័ន **ប៉ាន់ឆាយ៉ាតរ៉ាច** បានបង្កើតឱ្យមានសន្ទុះផ្លាស់ប្តូរ ។ ការចូលប្រឡូកក្នុងរដ្ឋាភិបាលរបស់ស្ត្រីក្នុងចំនួនដ៏ធំបែបនេះជាញឹកញាប់បានកើនឡើងលើសពីតំរូវការ 33.3% ព្រមទាំងភាពជោគជ័យរបស់ពួកគេនៅក្នុងយុទ្ធនាការ ដូចជាភាពជោគ-ជ័យលើបេក្ខជនបានធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរលើផ្នត់គំនិតដែលគិតថា ស្ត្រីមិនចាប់អារម្មណ៍ផ្នែកនយោបាយ និងគ្មានពេលវេលាដើម្បីចូលរួមប្រជុំ ឬ បំពេញកិច្ចការទាំងឡាយសំរាប់ដំណើរការគណបក្សនយោបាយ ។ មានភស្តុតាងដែលបង្ហាញថា ស្ត្រីនឹងមិនបានចូលរួមក្នុងក្រុមប្រឹក្សាទាំងនេះក្នុងចំនួនដ៏ច្រើនបែបនេះទេ បើសិនជាមិនមែនដើម្បីហេតុផលអាណត្តិរដ្ឋធម្មនុញ្ញទេនោះ ។ នេះគឺជាសំពាធរបស់ច្បាប់ជាតិ រួមផ្សំជាមួយនឹងភាពចាំបាច់ផ្នែកនយោបាយក្នុងការឈ្នះឆ្នោតដែលបានផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈគណបក្សនយោបាយ អំពីសមត្ថភាពរបស់ស្ត្រីនៅមានកំរិតសំរាប់ការិយា-ល័យសាធារណៈ ។

ជាការពិតណាស់ថា ប្រវត្តិដ៏សំខាន់នៃការផ្លាស់ប្តូរដែលខ្ញុំកំពុងអធិប្បាយនេះមានភាពស្មុគស្មាញយ៉ាងខ្លាំង ។ ការកំណត់បទបញ្ញត្តិដែលកំណត់លើការរក្សាអាសនៈទុកឱ្យស្ត្រីមិនមែនជាលទ្ធផលពីយុទ្ធនាការដែលមានសារៈសំខាន់ណាមួយដោយចលនារបស់ស្ត្រី ឬ ដោយភាពដឹកនាំយល់ដឹងអំពីយេនឌ័រមិនធម្មតាណាមួយរបស់គណបក្សនយោបាយនោះទេ ។ វាអាចមានសំពាធខ្លះៗ ពីភាគីស្ត្រីរបស់គណបក្សចាណាតាដាល់ដែលមានប្រវត្តិអំពីការទាមទារតំណែងជាច្រើនសំរាប់ស្ត្រីនៅក្នុងការបែងចែកធម្មនុញ្ញភាពសំរាប់សភាមជ្ឈិម ។ ប្រព័ន្ធស្ថាប័ន **ប៉ាន់ឆាយ៉ាតរ៉ាច** បានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើចំណុចប្រសព្វរវាងផល-ប្រយោជន៍យេនឌ័រ និងឋានៈនៅក្នុងសង្គមដោយសារការរក្សាទុកអាសនៈរបស់ខ្លួនអោយស្ត្រី ។ នេះហើយដែលអាចបង្កលក្ខណៈឱ្យស្ត្រីដែលក្រីក្រ និងទន់ខ្សោយមានលទ្ធភាពបង្ហាញពីមនសិកានយោបាយដ៏ជ្រាលជ្រៅរបស់ពួកគេ និងផលប្រយោជន៍ក្នុងការទទួលបានអំណាច ។ សំរាប់ពួកគេនយោបាយ និងការបោះឆ្នោតគឺជាមាគ៌ាគន្លឹះមួយដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងការជៀសផុតពីភាពក្រីក្រ និងជាមធ្យោបាយសំខាន់សំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរសង្គម ។

តើក្រុមប្រឹក្សាស្ត្រីទាំងនេះជានរណា?

- ស្ត្រីដែលត្រូវបានជ្រើសរើសភាគច្រើនជាអនក្ខរជន (បុរសចំនួន 20%ដែលទទួលបានការអប់រំ និងជំនាញបើប្រៀបធៀបទៅនឹងស្ត្រីមានតែ 5%) ។

- ស្ត្រីភាគច្រើនបានប្រកាសខ្លួនថា ជាមេផ្ទះប៉ុន្តែយើងដឹងថាពាក្យនេះមានន័យទូលំទូលាយណាស់ ព្រោះពួកគេរ៉ាប់រងក្នុងគ្រួសារទាំងស្រុងរួមទាំងការទទួលខុសត្រូវ ដូចជាការរកប្រាក់ចំណូលសំរាប់ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារទៀតផង ។

- មានស្ត្រីចំនួនតែ 20% ប៉ុណ្ណោះដែលមានបទពិសោធន៍ខាងនយោបាយពីមុនមកបើ

ប្រៀបធៀបទៅនឹងបុរសមានចំនួន 80% ។

ប្រវត្តិជោគជ័យក្រុមប្រឹក្សាស្ត្រីឈ្មោះនៅប៉ាន់ឆាយ៉ាតវ៉ាច

បទពិសោធន៍ពីប្រព័ន្ធស្ថាប័ន **ប៉ាន់ឆាយ៉ាតវ៉ាច** បានធ្វើឱ្យស្ត្រីមានការប្រែប្រួលយ៉ាងច្រើន ។ កត្តាប្រែប្រួលនេះ រួមមានអំណាចភាពជឿជាក់ខ្លួនឯង ការយល់ដឹងពីនយោបាយ និងហ៊ានធ្វើការអះអាងលើអត្តសញ្ញាណអ្វីមួយ ។ ស្ត្រីបានដឹងថា អំណាចដែលពួកគេបានទទួលនោះគឺជាអំណាចដែលគេអាចគ្រប់គ្រងលើធនធានមន្ត្រី (បុគ្គលិកនៅការិយាល័យឃុំដូចជាស្មៀនឃុំជាដើម) និងភាគច្រើនបំផុតនោះ គឺដោយការប្រឈមមុខជាមួយបុរស (ចេនឆ្នាំ 1980 អានវើសស៊ីឆ្នាំ 1993) ។ បុរស និងទំលាប់របស់ពួកគេដែលស្ថិតនៅក្រៅរង្វង់នៃឥទ្ធិពលរបស់ស្ត្រីហាក់ ដូចជាមានកង្វល់យ៉ាងខ្លាំងអំពីស្ត្រីដែលត្រូវបានជាប់សន្លឹកឆ្នោត ។

ដកស្រង់សំដីសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាស្ត្រីម្នាក់ (១៩៩៥):

"ប្រសិនបើយើងនិយាយឥតសំចៃពួកគេប្រុសៗបាននិយាយអំពីយើងជាចំហថា យើងគ្មានការខ្មាស់អៀន ។ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះយើងមិនខ្វល់ទេ ពីព្រោះយើងដឹងថា យើងអាចចូលរួមជាមួយអ្នកដែលត្រូវស្តាប់យើង ។ ថ្ងៃដែលយើងមានអង្គប្រជុំប្រែ្ហមប៉ាន់ឆាយ៉ាតបុរសៗ និងអ្នកនៅផ្ទះបានលើចចំអកឱ្យយើង ។ ពេលនោះយើងបានយកសៀវភៅកត់ត្រាចេញហើយបង្ហាញដល់ពួកគេនូវអ្វីដែលយើងបានដឹង " ។

ការផ្តល់អំណាចរបស់ស្ត្រីក៏ជាការប្រឈមមុខមួយ និងផ្ទុតគំនិតបុរាណចាស់គំរិលអំពីអំណាច និងឧត្តមភាពរបស់បុរសព្រមទាំងភាពជឿជាក់លើខ្លួនឯង ដែលបុរសទទួលបានតាមរយៈអង្គការក្នុងតំបន់ដែលបានធ្វើឱ្យពួកគេជៀសផុតពីទំនាក់ទំនងវិសមភាព ។

"ការអប់រំមិនមែនជាបញ្ហាចំបងទេនៅទីនេះ ។ វាគឺជាភាពក្លាហាន និងការតាំងចិត្តដែលស្ត្រីមានយ៉ាងលើសលប់ "

ម្យ៉ាងទៀតការប្រឡូកក្នុងនយោបាយរបស់ស្ត្រីមួយចំនួននៅក្នុងប្រព័ន្ធស្ថាប័ន**ប៉ាន់ឆាយ៉ាតវ៉ាច** បានជួយពួកគេក្នុងការយល់ច្បាស់អំពីអត្ត សញ្ញាណរបស់គេថាជាស្ត្រីដែលមានបទពិសោធន៍ជាក់លាក់ និងបានរួមចំណែកក្នុងការចែករំលែកបទពិសោធន៍នោះអោយគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ស្ត្រីម្នាក់នៅអង្គប្រជុំ **ប៉ាន់ឆាយ៉ាត** ក្នុង **កាណាតាកា** បាននិយាយថា : **"ពេលពួកយើងជួបគ្នា ពួកយើងធ្វើការរួមគ្នា ក្នុងនាមជាស្ត្រីសំរាប់ក្រុមរបស់យើង ។ ពួកយើងមិនចាប់អារម្មណ៍ច្រើនទេ អំពី អត្តសញ្ញាណគណបក្ស របស់ពួកយើង"** ។

បុរសគិតថា អ្នកនយោបាយថ្មីទាំងនេះគឺជាស្ត្រីមិនមែនជាមិត្តរួមគណបក្សឡើយ ។ នយោបាយគណបក្សដែលជាលក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់សំរាប់ប្រជាធិបតេយ្យបុរាណ គឺមានលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង ប៉ុន្តែស្ត្រីនាំមកនូវក្រមសីលធម៌មួយដែលមានលក្ខណៈសហការ ឬ មិនប្រកួតប្រជែងក្នុងពេលដែលពួកគេបានធ្វើការរួមគ្នាក្នុងជួរគណបក្ស ហើយព្រមទាំងមានផលប្រយោជន៍ដូចគ្នា ។ យេនឌ័រអាចជំនួសវណ្ណៈ និងជួរគណបក្ស ។ ស្ត្រីបានបើកជំរុញលទ្ធភាពសំរាប់

នយោបាយមិនត្រឹមតែដើម្បីមានមុខមាត់ថ្មីប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងមានគុណភាពថ្មី ផងដែរ។

មធ្យោបាយមួយចំនួនដែលស្ត្រីកំពុងតែធ្វើការផ្លាស់ប្តូរអភិបាលកិច្ចតាមរយៈប្រព័ន្ធ ស្ថាប័ន **ប៉ាន់ឆាយ៉ាត** គឺបានស្តែងចេញនៅក្នុងបញ្ហាទាំងឡាយដែលពួកគេជ្រើសរើសក្នុងការដោះស្រាយទឹក ការប្រើប្រាស់ជាតិស្រវឹង ការអប់រំសុខភាព និងអំពីហិង្សាក្នុងគ្រួសារ។ **ឧទាហរណ៍:** ស្ត្រីចំនួន 40 ក្រុមនៅក្នុងតំបន់សុនបាដ្រា(**រ៉ាជាស្ថានប្រាដែស**) បានអនុវត្តយ៉ាត្រាជាប្រព័ន្ធ ឬ ក្បួនព្យុះហយាត្រាទៅលើភូមិចំនួន 10។ សំរាប់ក្បួននីមួយៗ ឬ ចំនួន 400 ភូមិក្បួនទាំងអស់មានភារកិច្ចពន្យល់ពីលក្ខណៈសំខាន់នៃវិសោធនកម្មលើកទី 73 និងកន្លែងឱ្យស្ត្រី។ ការពិភាក្សានៅយ៉ាត្រាក្នុងពេលនោះ ស្ត្រីបានយល់ច្បាស់ពីអាទិភាពរបស់ពួកគេ។ សំរាប់ស្ត្រីចំនួនជិត 90% គិតថាបញ្ហាលំបាកជាងគេគឺទឹក ដូច្នេះ ការដោះស្រាយទឹក គឺជាអាទិភាពខ្ពស់បំផុតសំរាប់ពួកគេ។ ពួកគេសង្កត់ធ្ងន់ថា គេត្រូវការទឹកស្អាតសំរាប់ស្រែចំការសំរាប់គោ-ក្របី និងសំរាប់គ្រួសាររបស់ពួកគេ។ ពួកគេនិយាយថា គេមិនអាចទ្រាំទ្រនឹងការរស់នៅបានទេ បើគ្មានទឹកសំរាប់ការដាំដំណាំ និងគ្មានការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានទឹកសំរាប់តំបន់គេនោះ។ ទោះបីពួកគេតាំងចិត្តរារាំងមិនអោយទឹកហូរចេញពីតំបន់របស់ពួកគេក៏ដោយ ក៏ពួកគេរួមគ្នាសំរេចថានឹងបង្ការទប់ស្កាត់នូវការហូរចូលជាតិស្រវឹងទៅក្នុងតំបន់របស់ពួកគេ។ ពួកគេបានបញ្ឈប់ល្បែងស៊ីសងរបស់ពួករគ ហើយបានមកធ្វើការទប់ទល់នឹងគ្រឿងស្រវឹងក្នុងតំបន់គេទៀត។ គោលនយោបាយមួយដែលគេបានអនុម័ត និងព្រមព្រៀងគ្នាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍នោះគឺ **"បិទទ្វារកុំអោយប្តី ដែលស្រវឹងចូលផ្ទះ"**។

"យើងនឹងមិនទ្រាំទៅទេ។ នៅពេលយើងទទួលបានឋានៈអំណាចយើងនឹងប្រយុទ្ធ។ ហើយយើងបានដឹងថា វាមិនមែនងាយស្រួលទេ ចំពោះបញ្ហានេះ ពីព្រោះសង្គ្រាមនេះនឹងត្រូវកើតឡើងនៅគ្រប់ផ្ទះ។ ប៉ុន្តែ ដោយសារធាតុពិតប៉ាន់ឆាយ៉ាតស្នើឱ្យមានចំនួនស្ត្រីជាអប្បបរមានោះ យើងនឹងប្រើភាពរឹងមាំនេះ ដើម្បីប្រើប្រាស់ចលនាស្ត្រីឱ្យបានទូលំទូលាយ និងឈានទៅបំបាត់ជាតិស្រវឹងចេញពីបញ្ជីអាទិភាពរបស់យើង"។

ស្ត្រីកំពុងតែខិតជិតទៅរកធម្មនុញ្ញភាពរបស់ពួកគេ។ ស្ត្រីក្រីក្រត្រូវតែឈានទៅឱ្យដល់ភាពងាយស្រួល ហើយដើម្បីទៅអោយដល់នោះស្ត្រីត្រូវចំណាយពេលវេលាដ៏មានតំលៃនោះយ៉ាងយូរ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅពេលប្រឆាំងនឹងការចាប់រំលោភសេពសន្ថវៈ និងអំពើហិង្សាផ្សេងទៀតប្រឆាំងស្ត្រី ដូចជា វាយដំ ការយកភ្លើងមកដុត។ល។ ដែលកើតឡើងចំពោះស្ត្រីនោះ វាពិតជាមានការលំបាកខ្លាំងណាស់ ក្នុងការស្វែងរកជំនួយ និងដំណោះស្រាយចំពោះអ្នកដែលរស់នៅឆ្ងាយពីក្រុមប្រឹក្សា ហើយពេលខ្លះប្រហែលជាមិនអាចទៅរួចផង។ ប៉ុន្តែ បើសិនជាក្រុមប្រឹក្សាទាំងនោះ និងសមាជិកនៅជិតគ្នាឱកាសក្នុងការជួយ និងការរកយុទ្ធសាស្ត្រសំរាប់ដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ និងមានប្រសិទ្ធិភាពច្រើន។

ឧបសគ្គរួម

មានឧបសគ្គជាច្រើនក្នុងការបំពេញឱ្យបាន

សំរេចនូវសក្ដានុពលការកែប្រែប្រព័ន្ធស្ថាប័ន **ប៉ាន់ឆាយ៉ាតវ៉ាច** ។ មានភាពសង្ស័យជាច្រើនអំពីវិមជ្ឈការ ។ ហើយនៅតែមានការប្រឆាំងទៅនឹងអំណាចផ្ទេរពិតប្រាកដ និងមូលនិធិពីមជ្ឈដ្ឋានកណ្ដាលនៃអំណាចទៅបរិមណ្ឌល ។ ស្ត្រីនៅតែប្រឈមមុខនឹងភាពងងឹតងងល់ចំពោះការចូលរួមនៅក្នុងនយោបាយរបស់ពួកគេ **ឧទាហរណ៍៖** ការអប់រំមិនគ្រប់គ្រាន់បន្ទុកលើតួនាទីគ្រួសារប្រាក់ចំណូលកង្វះការជឿជាក់លើខ្លួនឯង និងការប្រឆាំងនឹងទស្សនៈសាសនា និងវប្បធម៌ដែលកប់ជ្រៅ ។ នៅមានឧបសគ្គខាងផ្នែករដ្ឋបាលដែលត្រូវពុះពារផងដែរ ។ ក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋបាលបច្ចុប្បន្នមានទំរង់ជាការផ្ដល់ឱ្យផ្នែកមូលនិធិដែលជាទំនាស់នឹងកម្មវិធីតាមតំបន់ ដែលដឹកនាំដោយស្ត្រីកម្មវិធីនេះកើតចេញពីប្រព័ន្ធស្ថាប័ន**ប៉ាន់ឆាយ៉ាតវ៉ាច** ។

ស្ត្រី និង ការគាំទ្រស្ត្រី

ក្រុមប្រឹក្សាស្ត្រីនៅប៉ាន់ឆាយ៉ាតបានស្នើឱ្យមានការគាំទ្រជាក់លាក់ដែលក្នុងនោះ គឺការបណ្ដុះបណ្ដាលបច្ចេកទេស ។ យើងត្រូវការការគាំទ្រដើម្បីបង្កើនសាមគ្គីភាពក្នុងចំណោមស្ត្រីតាមរយៈពង្រឹងសម្ព័ន្ធភាពរវាងអង្គការស្ត្រី និងស្ថាប័នដែលបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើស ។ យើងត្រូវការពតិមានពីអង្គការដែលមានគំនិតច្នៃប្រឌិតខ្ពស់ដែលអាចជួយលើកស្ទួយជីវភាពរបស់ស្ត្រី ដូចជាអ្នកផ្ដល់សេវាខាងសុខភាពស្ថាប័នឥណទាន ។ល ។ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលសំរាប់ស្ត្រីភាគច្រើនកំពុងតែផ្ដល់ការគាំទ្របែបនេះ រួចហើយដល់តំណាងស្ត្រី ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយនៅមានគំលាតចំបងមួយនៅក្នុងការគាំទ្រស្ត្រី និងស្ត្រីគ្នាឯងដែលទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ពីចលនាសំរាប់ស្ត្រីឥណ្ឌា និងក្រុមស្ត្រីនៅក្នុងតំបន់ ។ ផ្នែកជាច្រើននៃចលនានេះដើមដំបូងមានការសង្ស័យ អំពីតំលៃពិតនៃ "**ប៉ាន់ឆាយ៉ាត និងប្រព័ន្ធស្ថាប័នប៉ាន់ឆាយ៉ាតវ៉ាច**" នេះ ។ ប៉ុន្តែពេលដែលពួកគេកាន់តែស្និទ្ធស្នាលជាមួយគ្នាព្រោះពេលដែលស្ត្រីត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងពួកគេរំភើបដោយភាពក្លៀវក្លា និងសេចក្ដីសាទររបស់ស្ត្រី ហើយឥឡូវនេះពួកគេកំពុងតែផ្ដល់ការគាំទ្រទាំងផ្នែកសីលធម៌ និងសម្ភារៈ ។ ដំណើរការនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ ហើយត្រូវតែបន្ត និងជំរុញបន្ថែមទៀត ។

ឧទាហរណ៍នៃការគាំទ្រចលនារបស់ស្ត្រី

- ជួយសំរួលការប្រជុំរបស់ពួកគេតាមបណ្ដាស្រុក ។
- ធានាថាស្ត្រីគ្មានភាពទន់ខ្សោយក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធគណៈកម្មាធិការចំណូល និងចំណាយដែលត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងស្ថាបន័ទាំងនេះ ។
- ធានាទៅលើការផ្ទេរអំណាចលើការលើកគំរោង និងការត្រួតពិនិត្យអំណាចពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់កណ្ដាលដល់ស្ថាប័ន ឬ អ្នកដែលបានជ្រើសតាំង ។
- ពង្រឹងអត្តសញ្ញាណ និងការយល់ដឹងអំពីការតំលើងឋានៈអោយដល់តំណាងស្ត្រី **ឧទាហរណ៍** តាមរយៈការបណ្ដុះបណ្ដាលភាពជាអ្នកដឹកនាំ ។
- ដឹកនាំស្ត្រីឱ្យចូលក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយ

និងគាំទ្រសម្ព័ន្ធភាពខាងមុខ និងខាងក្រោយនៃវត្តមានស្ត្រីនៅក្នុងផ្នែកនយោបាយដោយផ្សារភ្ជាប់គ្រួសារ និងអាទិភាពគ្រួសារជាមួយនឹងដំណើរការធ្វើផែនការម៉ាក្រូ។

សាររសំខាន់ចុងក្រោយ

ការស្វែងរកសមភាពមិនអាចនឹងឈានដល់ទេ បើគ្មានតំណាងដ៏ទូលំទូលាយពីក្រុមទាំងអស់ ពិសេសចំពោះស្ត្រីដែលបច្ចុប្បន្ននេះ កំពុងតែឈានទៅរកការអនុវត្តន៍ផ្ទាល់ ដើម្បីប្រើអំណាចរបស់ខ្លួនដែលក្នុងនោះរួមទាំងដំណើការក្នុងការធ្វើការសំរេចចិត្តទៀតផងនោះ។

ប្រវត្តិរបស់ឥណ្ឌាអាចធ្វើអោយយើងនឹកឃើញ អំពីការពិតដែលជាចំនុចកណ្តាលមួយ (ចំនុចដែលមានលក្ខណៈមួយដូចគ្នា ឬ ស្រដៀងគ្នាដែលបញ្ហានេះវាកើតមានឡើងចំពោះស្ត្រី) អំណាចមិនមែនជាអ្វីមួយដែលគេនឹងប្រគល់អោយបោះបង់ចោលងាយៗនោះទេ។ វាត្រូវតែធ្វើការចរចារ។ មេរៀនរបស់ស្ថាប័ន**ប៉ាន់ឆាយ៉ាត់រ៉ាច** មានភាពច្បាស់លាស់ បើសិនជាយើងមានគំនិតចង់អោយមានស្រីជាក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋាន ពិសេសសេចក្តីក្លាហាន និងការទាមទារច្បាស់លាស់នូវអ្វីដែលយើងចង់បាននោះ ស្ត្រីត្រូវប្រែក្លាយអោយទៅជាគោលការណ៍នយោបាយនៅថ្នាក់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ ហើយយើងចាំបាច់ត្រូវរួបរួមគ្នា និងទាមទារច្បាស់លាស់សំរាប់សំលេងគាំទ្ររបស់ពួកយើង ដើម្បីទទួលបានអំណាច។

ប្រវត្តិឯកសារ

Jain, Devaki. 1996.PanchaytRaj:

Women

Changing governance. Jain, L.C. 1994.

" Panchayats : Women Will

Win " , inKurukshetra

Narayanan , IDS Bulltin , No121 ,

Brighton.

Revathi.1993. "Women in

Panchayati Raj:

Experiences from Karnataka", in

Search Newsletter, Bangalore.

កំណត់សំគាល់: សំដីដកស្រង់ទាំងអស់ក្នុងឯកសារនេះ ត្រូវបានស្រង់ចេញពីសារពត៌មានស្តីអំពី **"ស្ត្រីផ្លាស់ប្តូរអភិបាលកិច្ចល្អ"**

ការបង្ហាញជូនខាងលើនេះគឺជាសេចក្តីសង្ខេបនៃសារពត៌មានដែលសរសេរដោយ លោក **ទេវ ដេវ៉ាគី** ដែលជាអ្នកនិពន្ធដ៏ល្បីឈ្មោះ និងជាសកម្មជនគាំទ្រស្ត្រីនៅប្រទេសឥណ្ឌា។

កូតាជាអ្វី?

គំនិតស្នូលនៅខាងក្រោយប្រព័ន្ធកូតា គឺដើម្បីជ្រើសរើសស្ត្រីអោយចូលក្នុងតួនាទីនយោបាយ និងដើម្បីធានាថា ស្ត្រីមិនត្រូវបានដាក់អោយនៅដាច់ដោយឡែកក្នុងឆាកនយោបាយឡើយ ។

កូតាសំរាប់ស្ត្រីតំរូវថា ស្ត្រីត្រូវមានចំនួន ឬភាគរយជាក់លាក់នៅក្នុងស្ថាប័នមួយ ដូចជាក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនរដ្ឋសភាគណៈកម្មាធិការ ឬរដ្ឋាភិបាល ។ ប្រព័ន្ធកូតាដាក់បន្ទុកនៃការជ្រើសរើសមិនមែនតែទៅលើស្ត្រីប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែទៅលើអ្នកដែលគ្រប់គ្រងដំណើរការជ្រើសរើសទាំងអស់ ។ គំនិតស្នូលនៅខាងក្រោយប្រព័ន្ធកូតា គឺដើម្បីជ្រើសរើសស្ត្រីអោយចូលបំរើការក្នុងការងារនយោបាយ និងដើម្បីធានាថា ស្ត្រីមិនត្រូវបានដាក់អោយនៅដាច់ដោយឡែកក្នុងឆាកនយោបាយឡើយ ។

កូតាភាគច្រើនមានគោលដៅបង្កើនតំណាងរបស់ស្ត្រី ពីព្រោះបញ្ហាដែលត្រូវដោះស្រាយ ជាទូទៅនោះតំណាងរបស់ស្ត្រីនៅមានកំរិតទាប ។ នេះក៏ជាបញ្ហាដែលមានដូចគ្នាផងដែរ ដែលនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសភាគច្រើនមានអំពីចំនួនប្រជាពលរដ្ឋជាស្ត្រី 50% ។

ប្រព័ន្ធកូតាអាចត្រូវបានបង្កើតជាលក្ខណៈអព្យាក្រិត្យខាងយេនឌ័រដែលមានន័យថា ប្រព័ន្ធទាំងនេះមានគោលដៅកែតំរូវកំរិតនៃតំណាងអោយស្ត្រី និងបុរស ។ នៅក្នុងករណីនេះលក្ខខ័ណ្ឌអាចនឹងតំរូវអោយចំនួនស្ត្រី និងបុរសមាន 40% នៃសមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការ ឬ មិនតំរូវអោយភេទណាមួយមានចំនួនលើសពី 60% ឬ តិចជាង 40% ទេ ។

មានវិធីសាស្ត្រកូតាជាច្រើនដើម្បីធានាថា ស្ត្រីមានតំណាងរបស់ខ្លួននៅក្នុងរដ្ឋសភា ។ ប្រព័ន្ធកូតាដែលមានប្រជាប្រិយភាពបំផុតនៅក្នុងពិភពលោកមាន 2 គឺ: **កូតាតាមរយៈរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬ នីតិបញ្ញត្តិជាតិ និងកូតាតាមរយៈបញ្ជីឈ្មោះក្នុងគណបក្សនយោបាយ** ។

ប្រពន្ធ័កូតា : មតិស្រប និងមតិជំទាស់

មតិជំទាស់

- ប្រព័ន្ធកូតាប្រឆាំងនឹងគោលការណ៍នៃឱកាសស្មើភាពសំរាប់មនុស្សទាំងអស់ ដោយសារស្ត្រីត្រូវបានផ្តល់តាមការចូលចិត្ត ឬ បក្សពួក ។
- ប្រព័ន្ធកូតាដែលមានលក្ខណៈមិនប្រជាធិបតេយ្យមានន័យថា ការបោះឆ្នោតទៅតាមការបង្ហាត់បង្ហាញពីអ្នកណាម្នាក់ ឬ ក្រុមណាមួយ ។ ពីព្រោះអ្នកបោះឆ្នោតគួរតែអាចធ្វើការសំរេចចិត្តដោយខ្លួនឯងថា តើត្រូវបោះឆ្នោតអោយអ្នកណាដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំពីអ្នកណាឡើយ ។
- ប្រព័ន្ធកូតាកំនត់ថា អ្នកនយោបាយត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងដោយសារតែភេទរបស់ពួកគេ គឺមិនមែនដោយសារលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ពួកគេទេ ហើយបេក្ខជនដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់ជាងត្រូវបានបដិសេធ ។
- ស្ត្រីភាគច្រើនមិនចង់អោយគេបោះឆ្នោតអោយខ្លួនទេ ពីព្រោះតែពួកគេគិតថាពួកគេជាស្ត្រី ។
- ការបង្ហាញប្រព័ន្ធកូតាបង្កើតអោយមានទំនាស់នៅក្នុងគណបក្ស ។

មតិស្រប

• ប្រព័ន្ធកូតាសំរាប់ស្ត្រីមិនមែនជាប្រព័ន្ធរើសអើងទេ ប៉ុន្តែ វាជួយដោះស្រាយនូវឧបសគ្គជាក់ស្តែងដែលរារាំងស្ត្រីមិនអោយទទួលបានចំនែកស្មើគ្នាក្នុងអាសនៈនយោបាយរបស់ពួកគេ។

• ប្រព័ន្ធកូតាកំណត់ថា មានស្ត្រីមួយចំនួនធ្វើការរួមគ្នាក្នុងគណៈកម្មាធិការ ឬ សភា ដូចនេះអាចកាត់បន្ថយភាពស្មុគស្មាញរបស់ស្ត្រីដែលមានចំនួនតិចតួច។

• ស្ត្រីមានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាតំណាងរបស់ស្ត្រីស្មើគ្នានឹងតំណាងបុរសដែរ។

• ស្ត្រីមានបទពិសោធន៍ខាងនយោបាយវាជាកត្តាចាំបាច់សំរាប់ស្ត្រីធ្វើនយោបាយ។

• ការបោះឆ្នោត គឺសំដៅតំណាងដែលបានទទួលអាសនៈមិនមែនសមត្ថភាពខាងការអប់រំទេ។

• ស្ត្រីមានសមត្ថភាពដូចបុរសដែរ ប៉ុន្តែសមត្ថភាពរបស់ស្ត្រីត្រូវបានកាត់បន្ថយ នៅក្នុងប្រព័ន្ធនយោបាយដែលមានបុរសភាគច្រើន ហើយគ្របដណ្តប់ទៅលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនយោបាយ។

• ការពិតកត្តាសំខាន់នោះ គឺគណបក្សនយោបាយដែលគ្រប់គ្រងលើការជ្រើសរើសបេក្ខ-ជនដែលត្រូវឈរឈ្មោះមិនមែនអ្នកបោះឆ្នោតទេដែលត្រូវសំរេចថា គួរជ្រើសរើសអ្នកណានោះ។

• ប្រព័ន្ធកូតាអាចធ្វើអោយមានទំនាស់ តែទំនាស់ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីប៉ុណ្ណោះ។

ប្រព័ន្ធកូតាដែលជោគជ័យនាំអោយមាន ៖

• ការជ្រើសរើសស្ត្រីយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់គណបក្សនយោបាយ ដើម្បីអោយមានចំនួនបេក្ខជនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបំពេញកូតា។

• មានចំនួនស្ត្រីច្រើនប្រសើរជាងមានចំនួនស្ត្រីតិចពីព្រោះវាអាចជះឥទ្ធិពលដល់ទំលាប់នយោបាយ។

• ស្ត្រីដែលមានលទ្ធភាពអាចជះឥទ្ធិពលដល់ដំណើរការសំរេចចិត្តជាឯកត្តជន ឬ កំណត់ទស្សនៈជាក់លាក់មួយថា ស្ត្រីនិយម។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៥

សូមគោរពគណៈអធិបតី ឯកឧត្តម លោក លោកស្រី នាងកញ្ញា ភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិជាទីគោរព !

ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយបំផុតដោយបានចូលរួមនៅក្នុងវេទិកានាក្នុងថ្ងៃនេះ ដែលវេទិកានេះបានផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាមកពីខេត្ត-ក្រុងនានា នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាស្ត្រី និងបុរសមកពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលបណ្តាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលជាតិ និងអន្តរជាតិ និងអង្គការអន្តរជាតិនានាបានជួបជុំគ្នា។ ថ្ងៃនេះជាឱកាសមួយដ៏កម្រដែលយើងទាំងអស់គ្នាបានជួបគ្នា និងពិភាក្សាគ្នាស្តីអំពីថា តើយើងម្នាក់ៗអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី និងសំលេងរបស់ពួកគេនៅក្នុងសាលាឃុំ-សង្កាត់។

នៅក្នុងពេលព្រឹកនេះ លោកស្រី **ប៉ុក ណណ្ត** បានបកស្រាយអំពីសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយនៅថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់។ លោកស្រីបានលើកឡើងថា ដើម្បីធ្វើអោយរដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានផ្តល់នូវផលប្រយោជន៍ឱ្យបានគ្រប់ អ្នកដែលបោះឆ្នោតអោយពួកគេត្រូវយល់ និងធ្វើការពិចារណាអំពីបទពិសោធន៍ និងតម្រូវការផ្សេងៗ ពីគ្នាទាំងរបស់ស្ត្រី និងបុរស។ ការងារនេះអាចសំរេចទៅបានដរាបណាមានការចូលរួមដ៏សកម្មរបស់ស្ត្រី។ ការធ្វើឱ្យទាំងបុរស និងស្ត្រីចូលរួមនៅក្នុងការធ្វើនយោបាយ និងការសម្រេចចិត្តពិតជានឹងធ្វើឱ្យបញ្ហាផ្សេងៗនៅក្នុងថ្នាក់មូលដ្ឋានត្រូវបានគិតគូរនឹងអាចដែលជាបញ្ហាស្នូលទាក់ទងនឹងលិទ្ធិប្រជាធិប-តេយ្យ និងអភិបាលកិច្ចល្អក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍន៍ដែលឯកឧត្តម **ព្រុំ សុខា** បានធ្វើការពិភាក្សា។ គេបានយល់ច្បាស់ហើយយល់ស្របថាយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនឹងបានទទួលជោគជ័យតែនៅពេលណាដែលតម្រូវការរបស់បុរស និងស្ត្រីត្រូវបានគេគិតគូរពិចារណា។ ទាំងនេះសុទ្ធតែជាចំនុចសំខាន់មួយចំនួនទាក់ទិននឹងសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងវិស័យនយោបាយ។ វិមាត្រមួយទៀតនៃសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យនយោបាយគឺការផ្តល់អំណាចឱ្យស្ត្រី។ ខ្ញុំប្រើប្រាស់ពាក្យថា **"ផ្តល់អំណាច"** នៅក្នុងន័យថា ការចូលរួមនៅក្នុងវិស័យនយោបាយបានផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ត្រីកម្ពុជាទាញយក និងអនុវត្តមិនត្រឹមតែជំនាញចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ផ្សេងៗ នៅក្នុងជីវិតពួកគេទាំងឡាយនោះទេ ប៉ុន្តែសក្តានុពលរបស់ពួកគេដែលមិនទាន់ត្រូវបានគេយកមកប្រើប្រាស់ក៏នឹងត្រូវបាននាំមកបញ្ចូលនៅក្នុងការចូលរួមរបស់ពួកគេដែរ។

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ និងលិទ្ធិប្រជា-ធិបតេយ្យនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន គឺនៅមានភាពថ្មី

ថ្នោងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានៅឡើយទេ។ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងវិស័យនយោបាយនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានក៏ថ្មីដែរ។ ខ្ញុំពេញចិត្តករណីសិក្សាដែលបង្ហាញដោយលោកស្រី **រស់ សុភាព** ដែលបង្ហាញនូវផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលនៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងការិយាល័យ។ ជាពិសេសជាងនេះទៀត ខ្ញុំពេញចិត្តត្រង់ចំនុចដែលបានបង្ហាញថា ស្ត្រីនៅក្នុងការិយាល័យអាចធ្វើអោយមានលទ្ធផលការងារច្រើន បើទោះបីជាពួកគេមានសមត្ថភាពទាប ឬ មួយក៏ពួកគេមិនចេះអាន ឬ សរសេរក៏ដោយ។

ចំនុចនេះមិនមានន័យថា ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាខ្វះសមត្ថភាពទេនៅប្រទេសកម្ពុជា។ មានសារៈប្រយោជន៍ខ្លាំងណាស់ដោយយើងបានដឹងពីកញ្ញា **អេង នេត្រា** ដែលថាស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាជាទូទៅពុំមានការអប់រំតិចតួចប៉ុន្មានទេបើប្រៀបធៀបទៅនឹងបុរស។ ខ្ញុំអាចនិយាយបានថា តាមរយៈបទពិសោធន៍ការងារផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានមើលឃើញច្បាស់អំពីសមត្ថភាពជាក់ស្តែងរបស់ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាឃុំនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ពិតណាស់លោកស្រី **វង់ ស៊ូ** លោកស្រី **គង់ ផល្លី** និងលោកស្រី **ហាក់ លី** គឺជាឧទាហរណ៍នៃចំនុចដែលបានលើកឡើងខាងដើម។ ខ្ញុំមានឱកាសចូលរួមនៅក្នុងការរៀបចំវេទិកាសម្រាប់ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សានៅក្នុងខេត្តចំនួន ៧ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលវេទិកាទាំងនេះ ត្រូវបានសម្របសម្រួលដោយអង្គការចំរើនស្ត្រី។ វេទិការបស់ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាមិនផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលទេ ប៉ុន្តែវេទិកាទាំងឡាយផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាដែលជាអ្នកចូលរួមនៅក្នុងវេទិកា ដើម្បីរួមគ្នាបង្កើតជាយុទ្ធសាស្ត្រផ្ទាល់របស់ពួកគេក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលពួកគេជួបប្រទះក្នុងនាមជាស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សា។ នៅក្នុងវេទិកាទាំងនេះខ្ញុំបានមើលឃើញថា បទពិសោធន៍ និងគតិបណ្ឌិតរួមរបស់ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាបានផ្តល់កំណើតដល់យុទ្ធសាស្ត្រមួយចំនួន ដើម្បីធ្វើការដោះស្រាយបញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួន និងបញ្ហាទាក់ទងនឹងជីវភាពការងាររបស់ពួកគេ។ យុទ្ធសាស្ត្រទាំងឡាយដែលពួកគេបានបង្កើតឡើងដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់បានធ្វើឱ្យជីវិតរបស់ពួកគេមានភាពខុសប្លែកពីមុន។ នៅក្នុងករណីមួយចំនួនយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ពួកគេត្រូវបានឱ្យតម្លៃ និងអនុម័តឱ្យប្រើប្រាស់ដោយក្រុមប្រឹក្សារបស់ពួកគេទៀតផង។

តាមរយៈការអង្កេតមើលរបស់ខ្ញុំ ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាកំពុងតែមានការរីកចម្រើននៅក្នុងការបំពេញតួនាទីរបស់ពួកគេរឹតតែមានការជឿជាក់លើខ្លួនឯង និងសមត្ថភាពកាន់តែកើនឡើងដែរ។ នៅក្នុងថ្ងៃនេះ យើងទាំងអស់គ្នាបានដឹងអំពីឧទាហរណ៍មួយដ៏ប្រសើរទាក់ទងនឹងចំនុចនេះគឺលោកស្រី **វង់ ស៊ូ** និងស្ត្រីពីរនាក់ទៀតបានទទួលជោគជ័យនៅក្នុងការកាត់បន្ថយអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារនៅក្នុងឃុំរបស់គាត់។ តាមរយៈបទពិសោធន៍ដែលស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាទាំងឡាយបានទទួលចាប់តាំងពីចូលកាន់តួនាទីបន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០២ ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាបានក្លាយទៅជាទ្រព្យសម្បត្តិដ៏មានតម្លៃរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដែលទ្រព្យសម្បត្តិដ៏មានតម្លៃទាំងនេះសមនឹងទទួលបានការវិនិយោគ និងគាំទ្រ

បន្ថែម។ ជាមួយនឹងបទពិសោធន៍ដែលពួកគេបានទទួលបន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតឆ្នាំ ២០០២ គេអាចរំពឹងទុកថា ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាដែលនឹងឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៧ និងស្ត្រីដែលត្រូវបានគេបោះឆ្នោតឱ្យម្តងទៀតនឹងបន្តរីកចំរើនចូលរួមកាន់តែច្រើន នៅក្នុងការបំពេញការងារដែលជាផលប្រយោជន៍របស់ស្ត្រីក៏ ដូចជាផលប្រយោជន៍របស់អ្នកដែលបានបោះឆ្នោតឱ្យពួកគេទាំងអស់ផងដែរ។ ហើយលើសពីនេះទៅទៀតចំនុចនេះនឹងជម្រុញឱ្យមានការចូលរួមឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតពីសំណាក់ស្ត្រីកាន់តែច្រើនជាងមុនថែមទៀត។

តែទោះជាយ៉ាងណាទស្សនៈវិស័យនេះមិនទំនងជាលក្ខណៈល្អប្រសើរទាំងស្រុងនោះទេ។ មានស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាមួយចំនួនមានបំណងចង់ឈប់ពីការងាររបស់ពួកគេ ហើយមានខ្លះបានសម្រេចចិត្តរួចហើយថានឹងមិនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតទៀតឡើយនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៧។ ស្ត្រីទាំងនេះ គឺជាស្ត្រីដែលបានប្រឈមមុខនឹងការលំបាកផ្សេងៗ នៅក្នុងគ្រួសារ និងការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដូចដែលបានពិពណ៌នាដោយកញ្ញា **អេង នេត្រា**។ ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាមួយចំនួនខ្វះការគាំទ្រពីក្រុមគ្រួសារ និងកូនៗរបស់ពួកគេ។ អ្នកខ្លះទៀតខ្វះការគាំទ្រទាំងនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សា និងនៅក្នុងគ្រួសារ។

ខ្ញុំបានមើលឃើញទឹកភ្នែកបានស្រក់ចេញពីដួងនេត្រារបស់ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាម្នាក់នៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ដោយសារតែស្វាមីរបស់គាត់ជារៀងរាល់ថ្ងៃតែងតែធ្វើឱ្យគាត់ដឹងច្បាស់ថា មិនចង់ឱ្យគាត់ទៅធ្វើការនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឡើយ។ ខ្ញុំក៏បានមើលឃើញទឹកភ្នែកបានស្រក់ចេញពីកែវភ្នែករបស់ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាម្នាក់ទៀត ដែលមានវ័យក្មេងនៅក្នុងខេត្តសៀមរាប ដែលបានបង្ហាញពីបំណងរបស់គាត់ថាចង់ឈប់ពីការងារដោយសារតែការ-ងារជាជំទប់ទីពីររបស់គាត់ត្រូវបានមេឃុំទទួលខុសត្រូវទៅវិញ។ ខ្ញុំបានឮស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាជាច្រើនអ្នកទៀតដូចជា លោកស្រី **គង់ ផល្លី** និងលោកស្រី **ហាក់ លី** ដែលថាពួកគាត់ត្រូវបានគេមិនយកចិត្តទុកដាក់នៅក្នុងរង្វង់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំពោល គឺមិនហៅឱ្យចូលរួមប្រជុំមិនបានផ្តល់ឱ្យពួកគាត់នូវឯកសារទាក់ទងនឹងក្រុមប្រឹក្សាឃុំរបស់ពួកគាត់ តែឯកសារទាំងនោះត្រូវបានផ្តល់ឱ្យតែបុរសដែលជាក្រុមប្រឹក្សា។ ស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សាខ្លះទៀតបានឱ្យយើងដឹងថា ពួកគេត្រូវបានគេឱ្យឆុងទឹកតែសម្រាប់បុរសក្រុមប្រឹក្សាតែមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិឱ្យចូលរួមក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្ត។

យើងម្នាក់ៗត្រូវសួរសំណួរថា **តើខ្ញុំអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីគាំទ្រស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សា?** តើខ្ញុំអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីគាំទ្រស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សា និងស្ត្រីដទៃទៀតដើម្បីឱ្យពួកគេឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០៧ ? បទចំណាប់អារម្មណ៍របស់លោកស្រី **ធីតា ឃឹះ** ត្រូវបានទទួលការស្ញើចសរសើរ ដោយសារចំណាប់អារម្មណ៍របស់លោកស្រីបានផ្តល់ជាគោលការណ៍ណែនាំនៅក្នុងការស្វែងរកចំលើយចំពោះសំនួរទាំងឡាយខាងលើ។ នៅក្នុងការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមតូចៗ នៅក្នុងពេលរសៀលនេះ យុទ្ធសាស្ត្រដែលមានការគិតគូរ

ជិតដល់ត្រូវបានពិភាក្សាគ្នា ដើម្បីលើកកម្ពស់ការគាំទ្រពីសំណាក់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ថ្ងៃនេះគឺជាការពិភាក្សាទីមួយនៅក្នុងចំណោមការពិភាក្សាទាំងឡាយដែលនឹងត្រូវធ្វើឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ហើយសង្ឃឹមថាយើងទាំងអស់នឹងមានឱកាសនៅក្នុងពេលអនាគតដើម្បីជួបគ្នាពិភាក្សានឹងចាត់វិធានការណ៍ ដើម្បីគាំទ្រស្ត្រីកម្ពុជាដែលកំពុងកាន់មុខតំណែងក្នុងវិស័យនយោបាយក៏ដូចជាស្ត្រីផ្សេងៗទៀត ដើម្បីជម្រុញឱ្យពួកគេឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតនៅក្នុងពេលអនាគត ។

ខ្ញុំសូមចូលរួមជាទស្សនៈចំពោះស្ត្រី ក្រុមប្រឹក្សាដែលមានវត្តមាននៅទីនេះថា នៅក្នុងអំឡុងពេលពេញមួយឆ្នាំ កាលពីឆ្នាំមុនខ្ញុំមានកិត្តិយសបំផុតដោយបានធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយស្ត្រីក្រុមប្រឹក្សា។ អ្នកទាំងអស់បានបង្កើតនូវអ្វីមួយដែលថ្មី ហើយស្នាដៃរបស់អ្នកបានធ្វើឱ្យមានការងាយស្រួលសម្រាប់កូនស្រី និងចៅស្រីរបស់អ្នកក្នុងការឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត និងបំពេញការងារ ដោយប្រើប្រាស់បាននូវសក្តានុពលទាំងឡាយដែលពួកគេមាន។ អ្នកបានបង្ហាញថា ស្ត្រីអាចធ្វើការងារជាអ្នកដឹកនាំ និងជាដៃគូរការងារបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព។ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអ្នកទាំងអស់គ្នា ចំពោះការខិតខំធ្វើដំណើរពីបណ្តាខេត្តនានា មកកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងវេទិកាដ៏ឧឡារិកនេះនឹងធ្វើឱ្យវេទិកានេះទទួលបាននូវជោគជ័យជាផ្លែផ្កា។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណ ជាពិសេសចំពោះលោកស្រី **ហាក់ លី** លោកស្រី **គង់ ផល្លី** និងលោកស្រី **វង់ ស៊ូ** ដែលបានបង្ហាញបញ្ហារបស់លោកស្រីចំពោះពួកយើងទាំងអស់គ្នានៅក្នុងវេលាថ្ងៃនេះ។ លោកស្រីទាំងអស់គ្នាបានជួយពួកយើងទាំងអស់គ្នាឱ្យបានយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរឡើងនូវស្នាដៃ និងការប្រឈមមុខរបស់ស្ត្រីកម្ពុជានៅក្នុងសាលាឃុំ។

ខ្ញុំសូមអរគុណជាពិសេសផងដែរ ចំពោះលោកស្រី **រស់ សុភាព** និងបុគ្គលិករបស់អង្គការយេនឌ័រ និងការអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីកម្ពុជា ដែលបានរៀបចំវេទិកា និងបង្កើតការពិភាក្សាទៅលើប្រធានបទថា តើយើងទាំងអស់គ្នាអាចធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីគាំទ្រ និងលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងឆាកនយោបាយនៅក្នុងថ្ងៃនេះ។

កញ្ញា **Shelley Flam** ទីប្រឹក្សារបស់អង្គការ GTZ ផ្នែកកសាងសមត្ថភាព និងសង្គមស៊ីវិល។